

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

Biuro Urządzeń Rolnych Kółek Rolniczych

w Warszawie, ul. Zielna Nr. 19. Tel. 131-89, 439-97, 439-03.

ODDZIAŁY:

Kielce Wilno Włocławek
ul. Sienkiewicza № 20 ul. Trocka № 11 ul. Kaliska № 12
Lublin, Krak. Przedm. Nr. 74 i Wieluń, ul. Barycz Nr. 21.

Przedstawicielstwa prowincjonalne:
Wojewódzkie i Okręgowe Związki Kółek Rolniczych.

Instytucja o charakterze społecznym, współpracująca w sprawach techniczno-agrarnych z urzędami państwowymi, samorządowymi i organizacjami rolniczymi, — ukwalifikowana przez Ministerstwo Reform Rolnych i Rolnictwa.

Wykonywa wszelkie prace z zakresu:

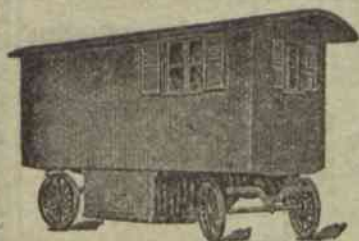
- 1) **meljoracyj rolnych**, jako to: Drenowanie gruntów ornych, nawadnianie i osuszanie łąk, torfowisk, regulacje rzek, urządzenie stawów rybnych, sporządzanie planów dla koncesyj prawno-wodnych i przemysłowych (młyny), ekspertyzy meljoracyjne, organizowanie spółek wodnych;
- 2) **miernictwa**: w związku ze **scalanem** i zamianą gruntów, znoszeniem służebności, podziałem wspólnot, parcelacją, pomiary majątków ziemskich i miast, plany regulacyjne, ustalanie granic, sporządzanie i poświadczanie zgodności planów, odrysów i t. p.
- 3) **parcelacji prywatnej majątków ziemskich**: sprzedaż parcel samodzielnych i dodatkowych, ośrodków, wyjednywanie kredytów i t. p.
- 4) **szacowanie i urządzenie lasów, zalesiania nieużytków i t. p.**, dostawa **sączków**, cegły i innych materiałów budowlanych; sporządzanie projektów budowy dróg bitych i zwykłych, wyjednywanie kredytów na meljoracje, na kupno ziemi, zagospodarowanie nowopowstałych parcel, wywoływanie hipotek, porady prawne i techniczne.

Dostawa Sączków z własnych zakładów ceramicznych.

Warszawa, 28 kwietnia 1929 r.

BUDUJMY POLSKĄ WIEŚ OGNIOTRWALE.

UDOSKONALONE MASZyny DO WYROBU

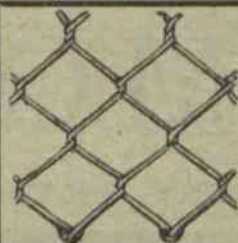
Dachówki cementowej,
Pustaków betonowych,
Cembrowin studziennych,
Słupów, Rur, Płyt
chodnikowych
z piasku i cementu

Betoniarki,
Wozy mieszkalne,
Beczkowozy do
polewania szosy

POLECA

FABRYKA MASZYN

RZEWUSKI i S-ka Sp. Akc.
WARSZAWA, ULICA ORDYNACKA № 7.

FABRYKA WYROBÓW DRUC. I ŻEL.

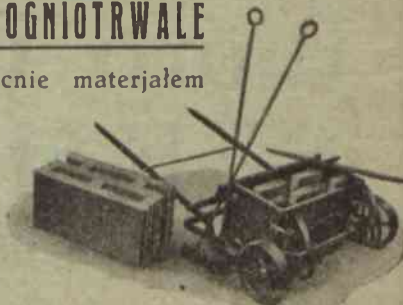
B. SMOLEŃSKI

fabr. ul. Madalińskiego 54, tel. 67-29
biuro ul. Elekoralna 4, tel. 121-29.

Siatki na ogrodzenia — bramy
— słupki — wyroby druc. i żelazne.

BUDUJCIE SIĘ OGNIOTRWALE

Najtańszym obecnie materiałem
budowlanym
są **pustaki**
z piasku i ce-
mentu oraz
dachówka
cementowa
lekka i trwała.

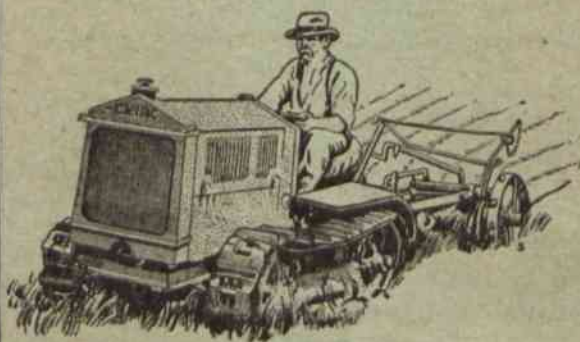
Budynki z
pustaków są suche, ciepłe, trwałe i zdrowe.

Ulepszone formy i maszyny do wyrobów z piasku i cementu:
Pustaków, Cegły, Dachówki, Cembrowiny studzien-
nej, Rur przepustowych, Słupów ogrodzeniowych, Płyt,
Żłobów, Mieszadła do betonu i t. p. polecają

J. ZABOKRZECKI i S-ka
WARSZAWA, ul. CZACKIEGO 9.

„CLETRAC”

o mocy na haku pociągowym

Ponad 50,000 ciągowek
CLETRAC — pracuje we
wszystkich częściach
świata.

100 K.M.

12 K.M.

20 K.M.

30 K.M.

40 K.M.

Światowej sławy ame-
rykańskie ciągowki gą-
sienicowe „CLETRAC” dla
przemysłu i rolnictwa wyro-
bu The Cleveland Tractor Co.,
Cleveland, Ohio U. S. A., modele
1929 r., urzędowo wypróbowane na
uniwersytecie w Nebraska — tanie
w kupnie i eksploatacji poleca przedsta-
wicielstwo na Polskę i w. m. Gdańsk.

**GÓRNOŚLĄSKIE
TOWARZYSTWO
PRZEMYSŁOWE**

Warszawa, Sewerynow 3. Telefony: 221-44, 247-54, 247-66. Skr. teleg. GETEPE.

PRZEDSTAWICIELE REJONOWI POSZUKIWANI.

czas. 13458/1/17

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO.

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH POLSKICH.
NUMER POJEDYNCZY 1 ZŁOTY.

KONTO CZEKOWE POCZT. KASY OSZCZ. № 1520.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA 7
TELEFONY. 131-92 I 225-50.

Redakcja rękopisów nalezwraca.

Ceny ogłoszeń: Całe wolne miejsce na pierwszej stronie okładki 300 zł.; $\frac{1}{3}$ — 150 zł. Cała strona poza tekstem 200 zł., $\frac{1}{3}$ — 100 zł., $\frac{1}{4}$ — 50 zł. W tekście o 50% drożej. Ogłoszenia związków samorz., dostarczone bezpośrednio do administracji, o 25% taniej. Ogłoszenia, nadesłane bez podania wymiaru, drukuje się na $\frac{1}{4}$ strony.

Kierownik Redakcji Aleksander Bogusławski.

Komitet Redakcyjny: *Józef Bek, Stefan Boguszewski, Dr. Władysław Dalbor, Wacław Gajewski, Władysław Korsak, Joachim Wołoszynowski.*

ROK XI.

WARSZAWA, 28 KWIETNIA 1929 R.

Nr. 17

TREŚĆ NUMERU 17: W sprawie wysokości podatków państwowych i samorządowych — *A. B.* Krytyka a rzeczywistość — *T. M.* Przegląd orzecznictwa. Dookoła spraw samorządowych. Oceny i sprawozdania. Samorząd u obcych. Z Biura Zjazdów Sam. Ziems. Z życia samorządu. Komunikaty. Gmina wiejska i miejska: a) O uprzemysłowienie miasta Siedlec. b) Z gmin. Wiadomości gospodarcze. Poradnik. Ogłoszenia.

Dnia 5 maja r. b. o godz. 11 rano

w sali zebrania Polskiego Banku Komunalnego

odbędzie się

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

Zrzeszenia Spółdzielczego Gospodarczo-Inwestycyjnego

SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH

PORZĄDEK OBRAD:

- 1) Zagajenie i wybór prezydium.
- 2) Odczytanie i przyjęcie protokołu Walnego Zgromadzenia z dn. 25. III. 1928 r.
- 3) a) Sprawozdanie z działalności „Zrzeszenia“ w roku 1928 oraz wynik lustracji dokonanej przez Związek Rewizyjny Polskich Spółdzielni Rolniczych.
b) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków na 31 grudnia 1928 r.
- 4) Udzielenie Radzie i Zarządowi absolutorjum.
- 5) Podział zysku.
- 6) Określenie wysokości obciążenia „Zrzeszenia“ zobowiązaniami dłużnymi.
- 7) Wybory 3-ch członków Rady Nadzorczej.
- 8) Sprawy drogowe (zbiorowe zakupy maszyn i materiałów drogowych, organizacja kamieniołomów samorządowych).
- 9) Sprawy sanitarne (sprzedaż środków odurzających przez Składnicę Sanit.).
- 10) Wnioski zgłoszone w trybie art. 9 statutu.

W 1749/79/129

W sprawie wysokości podatków państwowych i samorządowych

W numerze 15 „Samorządu” zamieściliśmy ciekawy artykuł p. Witolda Trzcńskiego p. t. „Wysokość podatków państwowych i samorządowych”, w którym autor, po zanalizowaniu ciekawych danych, dochodzi do ostatecznego wniosku, że „nieuzasadnione są często powtarzające się skargi na rzekomo nadmierne obciążenie podatkowe zarówno państwowe jak i samorządowe w naszym kraju”.

Do takich wniosków dochodzi autor przez porównanie opodatkowania dochodów narodowych w poszczególnych państwach. Ale oto słyszymy i czytamy w pismach o nadmiernym obciążeniu podatkowym ludności. Niektóre głosy przypisują nawet pogorszenie się obecne naszych warunków gospodarczych temu nadmiernemu obciążeniu podatkowemu obywateli.

Jak więc jest w rzeczywistości?

Czy mają rację wnioski, wysnuwane z porównania wysokości opodatkowania w naszym państwie i w innych państwach? Szczególnie, gdy bierzemy pod uwagę najbardziej podstawowe dane, jak wysokość opodatkowanego dochodu narodowego w poszczególnych państwach?

W rozważaniach naszych trzeba przedewszystkiem zauważyć wielką trudność w ujęciu dochodu narodowego przy obliczeniach i porównaniach. Metody pod tym względem są różne i do tego stopnia, że autorzy, opracowujący ten przedmiot w tym samym kraju, poważnie się z sobą różnią. A cóż dopiero mówić o autorach pracujących w tej dziedzinie w różnych krajach!

Ale, gdybyśmy nawet i te wątpliwości odrzucili, to jeszcze utrudniłaby nam to porównanie struktura ekonomiczna poszczególnych krajów i systemy podatkowe przystosowane do ich warunków gospodarczych. Inną bowiem wysokość opodatkowania można osiągnąć w kraju o wysoko rozwiniętym przemyśle a inną w krajach rolniczych. Wysoki procent opodatkowania dochodu narodowego w krajach o wysokim przemysłowieniu może zupełnie nie być nadmiernym, a o wiele niższy w krajach rolniczych może stać się rujnującym.

Dla przykładu weźmiemy Anglię i Polskę. Przyjmiemy za wiarogodne dane, które nam p. Trzcński w artykule wyżej wymienionym przedstawił. Autor wyprowadza opodatkowanie w Anglii państwowe i samorządowe na 22,1% dochodu narodowego, a w Polsce na 13,6%. Różnica więc bardzo wielka. Ale obliczmy tylko dochód narodowy na jednego mieszkańca; zobaczymy, że dochód ten wynosi na głowę w Anglii 3,448 zł. gdy w Polsce tylko 579 zł. Tam wynosi na głowę blisko 10 zł. dziennie, a u nas 1,5 zł. Czy więc nie łatwiej zapłacić Anglikowi 2,2 zł. dziennie, gdy mu się jeszcze pozostaje przeszło 7 zł. na głowę, niż Polakowi 21,4 groszy, gdy mu zostaje tylko niespełna 1,3 zł. na głowę.

Różnica wystąpi jeszcze więcej, gdy stwierdzimy, że w Anglii podstawą opodatkowania jest podatek dochodowy, mający wysokie dość minimum dochodu nieopodatkowanego, a zato wysoką skalę progresywną w większych dochodach. U nas podatek dochodowy w systemie podatków bezpośrednich odgrywa niewielką rolę i zaczyna się już od 1.500 zł. dochodu. Norma ta nie jest przytem ściśle przestrzegana. Wymiary, przy małym uświadomieniu i nieumiejętności obrony ze strony podatników są zupełnie dowolne. Szczególnie na wsi podatek dochodowy stał się właściwie najgorszą formą, podatku gruntowego. (Zastrzeżenie, że w gospodarstwach do 15 ha nie można liczyć wyżej dochodu niż 4 metry z hektara, uproszczono sobie przy wymiarze w tym kierunku, iż prawie zawsze liczy się po 4 metry dochodu z hektara i to bez względu na jakość ziemi. Niejednokrotnie wlicza się do tej ilości nawet mokradła i nieużytki).

Inne podatki bezpośrednie (poza częścią podatku gruntowego) nie mają ani minimum nieopodatkowanego dochodu ani progresji. Gdy weźmiemy jeszcze pod uwagę i to, że mamy w rolnictwie naszym niesłychane rozdrobnienie gospodarstw wiejskich, gdyż 65% posiada ziemi mniej, niż 5 ha, to przekonamy się, iż porównania z państwem angielskim nie możemy wytrzymać. Jesteśmy bowiem narodem niesłychanie ubogim, pozbawionym przez inflację gotówki obrotowej i kredytu. Zniszczone oszczędności odbudowujemy z wielkim trudem i bardzo powoli. I wiele jeszcze czasu upłynie zanim dojdziemy pod tym względem przynajmniej do skali przedwojennej.

W tych warunkach dzisiejsze opodatkowanie, chociaż jest niższe od opodatkowania innych narodów, staje się poważnym ciężarem ludności. Zmusza do lichwiarskiego zadłużania się wielu podatników. A skoro już raz podatnik wejdzie na drogę lichwiarskiego kredytu, niełatwo się z tego wydobywa. Wciąga się w tym kierunku coraz bardziej. Zadłużenie to nie tylko nie przyczynia się do jego postępu gospodarczego, ale przeciwnie, jest jego poważną tamą.

Ze stanem tym liczą się nasze samorządy i dlatego widzimy coraz większe starania w kierunku zwiększenia wydajności naszych gospodarstw. A ponieważ zaległości podatkowe często utrudniają im wykonanie zamierzonych prac, starają się zastąpić gotówkę świadczeniami w naturze.

Nie na tem jednak powinny się kończyć starania samorządów w kierunku zapobiegania przeciążeniu podatkami ludności. Samorządy wybierają swoich członków do komisji szacunkowych i wymiarowych. Członkowie ci winni starać się o osiągnięcie wymiarów jaknajsprawiedliwszych i załatwianie jaknajszybciej rekursów składanych przez podatników.

A. B.

Krytyka a rzeczywistość

Od jednego z działaczy samorządowych Wojew. Wołyńskiego otrzymaliśmy krytyczne uwagi na temat artykułu, zamieszczonego w Nr. 10 „Samorządu”, które poniżej podajemy.

Redakcja.

W N-rze 10-tym „Samorządu” z dnia 10 marca b. r. umieszczono artykuł „Czy nie likwidacja samorządu powiatowego”, w którym autor „Waga” poddaje krytyce uchwały Wołyńskiej Rady Wojewódzkiej w sprawie utworzenia 6-ciu związków międzykomunalnych i dochodzi do konkluzji, że związki międzykomunalne są naroślami zbędnymi, komplikującymi administrację publiczną i wysysającymi żywotne soki z samorządów, które je nieogłędnie, zbyt licznie i jednocześnie powołały do życia.

Gdyby autor powyższego artykułu znał nieco dokładniej wołyńskie stosunki, warunki życia i pracy naszych samorządów, tudzież ogrom zadań, które przed samorządami piętrzą się na tym przez zaborców zaniedbanym terenie, to niewątpliwie krytyka poczyniń naszej Rady Wojewódzkiej byłaby wypadła nieco odmiennie. Dla człowieka, znającego nasze stosunki, jasną bowiem jest rzeczą, że konieczność stworzenia tych 6-ciu związków międzykomunalnych musiała być rzeczą niecierpiącą zwłoki, a zarazem kalkulującą się ze względu na interes tak ludności, jak i samych samorządów, skoro 13 przedstawicieli samorządu, bez względu na ich narodowość, wyznanie, przekonania polityczne oraz cenzus wykształcenia, z dziwną jednomyślnością powzięło w tej sprawie uchwałę i przekazało opracowanie szczegółów i definitywne załatwienie sprawy Komisjom Rady Wojewódzkiej i Wydziałowi Wojewódzkiemu.

O jakież to związki międzykomunalne rozchodzi się?

Chodzi: 1) o budowę szpitala psychiatrycznego na Wołyniu, względnie częściowe sfinansowanie budowy takiego szpitala w Chełmie, budowanego staraniem związku międzykomunalnego samorządów województwa lubelskiego, 2) o prowadzenie wspólnym kosztem zainteresowanych samorządów zakładu leczniczo - wychowawczego dla dzieci chorych na jaglicę w Adamówce, 3) o budowę i prowadzenie prewentorium dla dzieci zagrożonych gruźlicą w Klewaniu, 4) o prowadzenie przytułku dla starców i kalek, połączonego z domem pracy w Zimnem, 5) o zakładanie i utrzymywanie niższych szkół rolniczych i 2 stacji dla doświadczalnictwa rolniczego, a wreszcie 6) o wszechstronne poparcie akcji meljoracyjnej.

Trudno zaiste znaleźć rzeczowe argumenty dla zwalczania potrzeby i celowości czterech pierwszych związków komunalnych i dlatego też prawdopodobnie argumentów tych i p. Waga nie znajduje. Obowiązki samorządów w zakresie zapewnienia umysłowo chorym należytego leczenia szpitalnego, jakoteż roztoczenia prawidłowej opieki społecznej nad dziećmi i niedołączonymi starcami i kalekami, są tak jasne i niedwuznaczne, jak obowiązujące w tym kierunku przepisy ustawowe. Stosunki zaś, istniejące w tych dziedzinach obecnie na Wołyniu, nakazują kategorycznie szukania dróg wyjścia z tego położenia, w jakim sprawy te znajdują się obecnie.

Spokojnych i niebezpiecznych umysłowo - chorych leczy się obecnie na koszt samorządów poza granicami województwa okrągło pół tysiąca. Liczba umysłowo chorych na terenie Wołynia rośnie z dnia na dzień, więcej niż pół setki niebezpiecznie chorych pozostaje pod opieką rodziny i wegetuje w strasznych warunkach. Ze względu na brak miejsca w zakładach psychiatrycznych nie można tym chorym zapewnić należytej opieki lekarskiej. Konieczność rozwiązania tej sprawy, w jednym z dwóch kierunków, wybranych przez Radę, jest tedy oczywista i przedmiotem dyskusji być nie powinna.

Nie inaczej przedstawiają się sprawy z zakresu opieki społecznej. Specyficzne warunki, stworzone przez wojnę, spowodowały, że z opieki samorządów korzystają na Wołyniu setki dzieci. W tej liczbie mieści się znaczna ilość dzieci repatriantów, jakoteż dzieci bezdomnych, które, przechodząc granicę, szukają schronienia w Rzeczypospolitej. Od kilku lat wśród tych dzieci szerzy się w zastraszający sposób jaglica, znaczny odsetek dzieci, także i pozazakładowych zagrożony jest gruźlicą. Skuteczne zwalczanie tych chorób, przy równoczesnym zapewnieniu tym dzieciom odpowiedniego wykształcenia, da się uskutecznić tylko drogą koncentracji chorych w specjalnie na ten cel przeznaczonych zakładach leczniczo - wychowawczych.

Koszta związane ze stworzeniem takich zakładów nie będą zbyt wysokie. O ile chodzi o zakład w Adamówce, to adaptacja jego na zakład przeciwjaglicy wymagać będzie jednorazowego wkładu w wysokości około 50 tys. zł. Prewentorium w Klewaniu będzie zbudowane przy bardzo wydatnej pomocy Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej. Co się zaś tyczy kosztów utrzymania tych zakładów, to wedle skrupulatnych obliczeń będą one niższe, aniżeli te świadczenia, które obecnie na ten cel, zainteresowane samorzady łożą.

Te same względy, a więc obniżenie kosztów utrzymania, a zarazem konieczność roztoczenia należytej zakładowej opieki nad starcami i kalekami, przy równoczesnym zapewnieniu im odpowiedniej pracy, podyktowały Radzie projekt stworzenia związku międzykomunalnego w Zimnem. Rada szła zresztą po linii akcji zapoczątkowanej już w roku ubiegłym przez same samorzady, które rozpoczęły adaptację budynków w Zimnem z własnych dobrowolnie uchwalonych subwencji. Realizacja tedy projektu pociągnie w obecnej chwili tylko nieznaczne obciążenie samorządów, obracające się łącznie w granicach kosztów budowy 1 km. bitej drogi.

Widocznie p. Waga zdawał sobie sprawę z argumentów, którymi kierowała się Rada, wynosząc uchwałę w powyższych sprawach. Dlatego też cały atak swój skierował przeciw doświadczalnictwu rolniczemu, oszczędzając na szczęście niższe szkoły rolnicze, tudzież przeciw projektowi wszechstronnego poparcia akcji meljoracyjnej.

Zdaniem krytyka, na doświadczalnictwo rolnicze można jeszcze poczekać do czasu stworzenia Izb Rolniczych, które zajmą się tą sprawą i będą mieć na ten cel specjalne fundusze. Od czegoż zresztą są organizacje rolnicze?

Na tę argumentację odpowiemy krótko: Rada Wojewódzka zdawała sobie także dokładnie sprawę z tego, że Wołyń, to dzielnica rolnicza, która dzisiaj przechodzi do intensywnej gospodarki, ażeby stać się w bliskiej przyszłości spichlerzem Państwa. Warunki, w których rolnik na Wołyniu pracuje, są tak różne jak i jego gleba. Rolnika tego trzeba uczyć gospodarki, opartej na wynikach nauki i zachodnich wzorach. Ażeby zaś nauka ta była skuteczna i przyniosła rolnikowi korzyść, trzeba tworzyć nietylko niższe szkoły rolnicze, ale trzeba także stworzyć należycie uposażone, nowoczesne zakłady doświadczalne, których potrzeby zresztą nawet sam krytyk nie kwestjonuje.

Te szkoły i zakłady chce stworzyć samorząd już obecnie, nie czekając na Izby Rolnicze, których powołanie jest jeszcze kwestją czasu. Nie chce też samorząd oczekiwać w tej sprawie na akcję organizacyjną społecznych, które nie zawsze rozporządzają odpowiednimi funduszami i musiałyby liczyć na wydatną pomoc samorządów. Sprawa podniesienia rolnictwa jest na Wołyniu tak pilną, że Rada nie chce jej odkładać, tembardziej, że liczy w tym kierunku na pomoc Państwa.

Co się zaś tyczy meljoracji, to Rada zdawała sobie dobrze sprawę z tego, że wywiązanie się samorządu powiatowego z obowiązków, włożonych nań w tej dziedzinie przez obowiązujące ustawodawstwo, jest dzisiaj bardzo utrudnione. Uznając tedy konieczność zmeljorowania olbrzymich połaci Wołynia, leżących dzisiaj bez użytku, Rada zamierza wprowadzić meljorację na drogę wiodącą chociażby do częściowej realizacji zamierzeń związków kom. Dlatego też chce stworzyć międzykomunalny fundusz dla popierania meljoracji, a przede wszystkim należycie sfinansować i uposażyć istniejące biuro meljoracyjne, tembardziej, że Urząd Wojewódzki własnymi siłami wszystkiemu nie podoła, fachowcy zaś na Kresy nie przychodzą.

Zaden tedy z projektów przyjętych przez Radę nie jest ani zbędny, ani nie na czasie. Potrzeba ich zrealizowania jest konieczna. Nie znaczy to jednak, że realizacja ta nastąpi jednocześnie w roku bieżącym. Odbywać się ona będzie etapami, a bezwątpienia tak Komisje Rady, jak i Wydział Wojewódzki z ołówkiem w ręku, bardzo skrupulatnie zbadają każdą sprawę i postawią ją tak,

ażeby załatwić ją bez nadzwyczajnego wysiłku samorządów i bez uszczuplenia ich gospodarki w innych działach.

Zbyteczną jest też obawa przed dużymi a niepotrzebnymi kosztami administracji, które pociągnie za sobą, zdaniem krytyka, uruchomienie tych związków międzykomunalnych. Wołyński samorząd ma za sobą spory zapas doświadczenia i odpowiednią praktykę, wypróbowaną na własnym terenie. Załatwi też projekty Rady oszczędnie i celowo, a w szczególności prawdopodobnie drogą stworzenia mniejszej ilości związków, kumulując sprawę odnośnych działów pracy samorządowej i wykorzystując, o ile możliwości, administracyjny aparat samorządów powiatowych.

Przy zastosowaniu tego systemu wydatki administracyjne obniżą się bardzo znacznie. Wnioskowanie o wysokości tych wydatków, na podstawie pierwszego budżetu Rady, jest mylne. Budżet Rady przewiduje bowiem znaczne wydatki, na pokrycie zamierzeń, nie wiążących się ściśle z funkcjonowaniem ciał kolegjalnych, a jednakże ze względu na lokalne stosunki koniecznych jak np. na organizację kursów samorządowych, wydawnictwa, stworzenie samorządowej biblioteki i t. p. Ponadto wydatki, związane z funkcjonowaniem ciał kolegjalnych, wynikły z konieczności załatwiania i wykonywania rozlicznych, periodycznych czynności, których szczupły personel Wydziału Samorządowego, w granicach jego normalnych czynności, nie jest w możności wykonać. Wreszcie należy podkreślić, że wskutek organizacji biura Rady, uległa uproszczeniu manipulacja kancelaryjna, związana z załatwianiem spraw, przesyłanych samorządom do wykonania; nastąpiło więc pewne odciążenie w pracy samorządów. Zresztą preliminarz budżetowy nie jest jeszcze równoznaczny z wykonaniem budżetu.

Poczynania Rady samorządu nie zrujniają. Jesteśmy natomiast przekonani, że realizacja tych poczynań przyniesie rzeczywisty pożytek, tak samorządom, jak i ludności, których przedstawiciele najlepiej sobie zdają sprawę, jakie potrzeby na Wołyniu są najpilniejsze i na które samorządy świadczyć muszą.

T. M.

Przegląd orzecznictwa

W SPRAWIE PREKLUZyjNEGO TERMINU 30-DNIOWEGO.

Prekluzyjny termin 30 - dniowy, wyznaczony w art. 39 ustęp 2 wzgl. 3 ustawy o tymcz. ureg. fin. kom. obowiązuje władzę nadzorczą nietylko w razie przedłożenia uchwały należycie popartej danymi wskazanymi w rozporządzeniu wykonawczem, lecz również w razie zarządzenia uzupełnienia; w takim wypadku termin powyższy poczyna biedz od dnia, w którym uzupełniona sprawa wpłynęła ponownie do władzy nadzorczej.

Wydział powiatowy w Radzyminie sprawozdaniem z dnia 1 grudnia 1925 (które wpłynęło do Wojewódz-

stwa w dniu 7 grudnia 1925 r. do L. S. M. 4816/1), przedłożył Wojewodzie Warszawskiemu do zatwierdzenia statut o specjalnych opłatach i dopłatach drogowych. Równocześnie załączył wykaz długów i doniósł, że sprawozdanie z wykonania budżetu za rok 1924 przedłożył w dniu 22 kwietnia 1925 r. za L. 4554, sprawozdanie rachunkowe za ostatni kwartał w dniu 18 listopada 1925 za L. 11289, budżet na rok 1926 w dniu 21 listopada 1925 za L. 11408.

Reskryptem z dnia 14 grudnia 1925 L. S. M. 4816/1 (ekspedjowanym w dniu 16 grudnia), skierowanym do Przewodniczącego Wydziału powiatowego, zażądał Wojewoda nadesłania w trzech egzemplarzach materiałów

finansowych, wyszczególnionych w rozp. Min. Spr. Wewn. z dnia 16 sierpnia 1924 r. Dz. u. poz. 790, przesłane bowiem pismami z dnia 22.4.1925 L. 4554, z 18.XI 1925 r. L. 11289 i z dnia 21.XI L. 11408 materiały finansowe, służą do wewnętrznego użytku urzędu wojewódzkiego, żądane zaś niniejszym pismem zostaną przesłane po jednym egzemplarzu — Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, Ministerstwu Skarbu i Izbie Skarbowej w Warszawie.

Ponieważ Wydział powiatowy żądanych materiałów nie przedkładał, ponaglił Wojewoda w dniu 10 marca 1926 r. wykonanie swego polecenia.

Sprawozdaniem z dnia 2 marca 1926 r. L. 12431, (które wpłynęło do Województwa w dniu 17 marca do L. S. M. 1750/2), przedłożył Wydział powiatowy omawiane wyżej materiały, poczem Wojewoda reskryptem z dnia 31 marca 1926 r. L. S. M. 1750/2 zwrócił nadesłane statuty, celem poprawienia niewyraźnej stylizacji §-fu 1-stego.

Poprawiony Statut przedłożył Wydział powiatowy sprawozdaniem z dnia 12 kwietnia 1926 r. L. 3755, (wpłynęło do Wojew. 22 kwietnia 1926 r. do L. S. M. 1750/2). Wojewoda zaś, porozumiewszy się z Prezesem Izby Skarbowej, zatwierdził je orzeczeniem z dnia 9 czerwca 1926 r. L. S. M. 1750/6, powołując się na przepis art. 42 ust. o tymcz. ureg. fin. kom., art. art. 19 i 23 ustawy drogowej Dz. u. poz. 32 z r. 1921, tudzież na § 1 rozp. Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 16 lutego 1926 Dz. u. poz. 149, dokonując w Statucie pewnych zmian i zastrzeżeń.

W skardze do NTA-ego, wniesionej na powyższe orzeczenie, zarzuca radzymiński Wydział powiatowy, że zatwierdzanie opłat drogowych przez Wojewodę nie jest ustawowo wymagane i uzasadniane, albowiem art. 19 ustawy drogowej przepisów o zatwierdzeniu uchwał o specjalnych opłatach drogowych nie zawiera, art. zaś 30 ust. o tymcz. ureg. fin. kom. wyłącza grupę opłat na cele specjalne z pod postanowień tej ustawy, stanowiąc przeto w stosunku do tych opłat prawo specjalne. Wobec tego art. 42 wspomnianej ustawy nie może mieć do opłat z art. 19 ust. drog. zastosowania, a co za tem idzie, Min. Spr. Wewn. nie mógł swego prawa zatwierdzenia uchwał o opłatach drogowych przelać na Wojewodę, gdyż sam tego prawa nie posiadał, wobec czego powołane w skarżonym orzeczeniu Rozp. Min. Spr. Wewn. w części dotyczącej specjalnych opłat drogowych, jest sprzeczne z ustawą i nieważne, a oparta na tem rozporządzeniu decyzja przekracza kompetencję Władz nadzorczych.

Skarżący Wydział przyznaje jednak, że do zatwierdzenia uchwał dotyczących dopłat uzasadnionego w przepisie art. 23 ust. drog., art. 42, ust. o tymcz. ureg. fin. kom. może być stosowany.

Pozatem zarzuca skarżący Wydział, że zaskarżone orzeczenie zapadło w postępowaniu wadliwym z naruszeniem art. 39 ust. o tymcz. ureg. fin. kom. i w sprawie, która na mocy artykułu już się uprawomocniła.

W szczególności rozp. Min. Spr. Wewn. z dnia 16 lutego 1926 r. Dz. u. poz. 149 weszło w życie z dniem 15 marca 1926 r. Do tego czasu obowiązywał w sprawie zatwierdzania uchwał pow. związków kom. art. 37 ust. 1 ustawy o tymcz. ureg. fin. kom., t. zn. władzą powołaną

do zatwierdzenia tych uchwał był Min. Spraw Wewn. w porozumieniu z Min. Skarbu.

Skoro więc uchwała Sejmiku została przedłożona Wojewodzie wraz z materiałami, wskazanymi w Rozp. III Min. Spr. Wewn. z dnia 16 sierpnia 1924 r. Dz. u. poz. 790, żądanie uzupełnienia sprawozdania dołączeniem dalszej ilości egzemplarzy tych materiałów, uzasadnione potrzebami manipulacji wewnętrznej władz nadzorczych, nie ma znaczenia prawnego.

Wobec tego Statut przedłożony przy sprawozdaniu z d. 1.XII.1925 powinien być w ciągu dni 7 skierowany do Min. Spr. Wewn. jako do władzy właściwej do zatwierdzenia danej uchwały i na zasadzie art. 39 ust. 3 ustawy o tymcz. ureg. fin. kom. uprawomocnił się przed wejściem w życie Rozp. Min. Spr. Wewn. z dnia 16 lutego 1926 r. Dz. u. poz. 149.

NTA, rozpatrując niniejszą sprawę, rozważył co następuje:

Jak to już Trybunał w całym szeregu wyroków (L. Rej. 1507/24, 2329/25 i wielu innych) wywiódł i uzasadnił, wynika z zestawienia art. 19 ust. 2 ust. drogowej z przepisem art. 30 ust. o tymcz. ureg. fin. kom., że ustawa ta, mówiąc o opłatach na cele specjalne, miała na myśli także i opłaty na cele drogowe, gdyż inaczej byłoby to w tymże art. 30 specjalnie omówione, wobec tego do opłat tych ma bezsprzecznie zastosowanie ustęp 3 wspomnianego artykułu, wedle którego uchwały w przedmiocie ustanowienia i zmiany ich wysokości nie podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

Gdyby więc odnośna uchwała Sejmiku powiatowego w Radzynie kosztowała budowy i utrzymania dróg powiatowych opierała wyłącznie na opłatach, to rzecz prosta nie ulegałaby odrębnemu zatwierdzeniu władzy nadzorczej, a wysokość tych opłat jako odrębna pozycja budżetowa podpadałaby jedynie zatwierdzeniu w myśl § 4 lit. g. wzgl. § 8 rozp. Prez. Rzplitej z dnia 17 czerwca 1924 r. Dz. u. poz. 522.

Skoro jednak — jak przedłożony Statut w samym tytule swym wyraźnie wskazuje — koszt budowy i utrzymania dróg, pokrywane być mają na zasadzie art. art. 19 i 23 ust. drogowej, ze specjalnych o p ł a t i d o p ł a t, a pojęcie dopłaty nie da się pomyśleć bez równoczesnego istnienia „opłaty“, do której ma być „dopłacona“, słusznie więc pozwana Władza uznała Statut wspomniany za podlegający zatwierdzeniu w myśl art. 42 ust. o tymcz. ureg. fin. kom.

Natomiast zważywszy, że w myśl art. 39 ust. 2 ust. o tymcz. ureg. fin. kom., jeżeli uchwała, podlegająca zatwierdzeniu, nie jest należycie poparta danymi wskazanymi w rozporządzeniu wykonawczem, władza nadzorcza zwróci ją w ciągu tygodnia po otrzymaniu uchwały do uzupełnienia,

że w myśl § 5 Rozporządzenia III Min. Spr. Wewn. z dnia 16 sierpnia 1924 r. Dz. u. poz. 790 do uchwał podlegających zatwierdzeniu winne być dodane w j e d n y m egzemplarzu: 1) preliminarz budżetowy, 2) sprawozdanie z wykonania budżetu za rok poprzedni, 3) sprawozdanie rachunkowo - kasowe za ubiegłe kwartały roku bieżącego, 4) wykaz długów komunalnych, 5) wykaz majątku komunalnego, — a o ile materiały wymienione pod 1 — 5 zostały już poprzednio przedstawione, należy powołać się na datę i liczbę ich przedłożenia.

że—jak z przedstawionego wyżej stanu rzeczy wynika — Wydział pow. w Radzyminie do wspomnianego przepisu ściśle się zastosował.

że wobec tego uzupełnienie, zarządzane reskryptem Wojewody z dnia 14 grudnia 1925 r., nie jest usprawiedliwione w przepisach przytoczonego wyżej III Rozporządzenia wykonawczego,

że atoli—skoro Wydział powiatowy w swoim czasie przeciw temu zarządzeniu nie remonstrował, a zleczone uzupełnienie wykonał, przyjęć należy, iż z zarządzeniem tem się zgodził i obecnie sprawy tej — jako nie będącej przedmiotem postępowania administracyjnego, przed NTA. poruszać nie może,

że natomiast ponownie zarządzane uzupełnienie z dnia 31 marca 1926 r. za L. S. M. 1750/2 było — jak ze stanu sprawy wynika — zupełnie uzasadnione,

że więc za dzień, w którym ostatecznie uzupełniony Statut wpłynął do Wojewody, należy uważać dzień 22 kwietnia 1926 r., w którym to dniu sprawozdanie radzyńskiego Wydziału powiatowego z 12.IV.1926 L. 3755 nadeszło do Dziennika podawczego Województwa,

że zatem prekluzyjny termin trzydziestodniowy (obowiązujący w czasie wydania zaskarżonego orzeczenia) rozpoczął się stosownie do postanowienia art. 39 ust. 2 ust. o tymcz. ureg. fin. kom. z powyższym dniem.

że skoro władza nadzorcza w ciągu dni 30 po otrzymaniu ostatecznie uzupełnionej uchwały nie doręczyła Wydziałowi powiatowemu swej decyzji w przedmiocie zatwierdzenia uchwały Sejmiku powiatowego w Radzyminie, lecz uczyniła to dopiero orzeczeniem z dnia 9 czerwca 1926 r., ekspedjowanem w dniu 14 czerwca, mógł powiatowy związek komunalny już z dniem 22 marca 1926 r. zgodnie z postanowieniem art. 39 ust. 3 ust. o tymcz. ureg. fin. kom., uważać swą uchwałę z dnia 31 października 1925 r. za zatwierdzoną,

że więc zarządzenie Wojewody z dnia 9 czerwca 1926 r. L. S. M. 1750/6 wydane zostało z naruszeniem wyżej przytoczonych przepisów ustawy o tymcz. ureg. fin. komunalnych,

wyrokiem z dnia 14 marca 1923 r. L. Rej. 3279/26. zaskarżone orzeczenie jako niezgodne z ustawą uchylił.

Dookoła spraw samorządowych

FUNDUSZ STYPENDJALNY IM. PROF. NESTOROWICZA.

W uznaniu zasług położonych przez prof. M. Nestorowicza, szefa departamentu Ministerstwa Robót Publicznych, na polu podniesienia stanu dróg szosowych w Polsce, oraz zwiększenia stanu posiadania tych dróg, grono uczestników I-go Polskiego Kongresu Drogowego postanowiło utworzyć fundusz stypendjalny jego imienia, od którego odsetki mają być wypłacane w postaci stypendjów dla studentów politechniki, zamierzających poświęcić się pracy w dziedzinie budownictwa drogowego. W tym celu został zawiązany Komitet Organizacyjny pod przewodnictwem Wojewody Lubelskiego A. Remiszewskiego. Uznając tę rzecz za słuszną i ze wszelkim godną poparcia, Warszawski Powiatowy Związek Komunalny przeznaczył na rzeczony fundusz sumę Zł. 1000.

Sekretarz Wydziału Powiatowego
Edward Mickiewicz.

PODATEK DOCHODOWY GD DODATKU MIESZKANIOWEGO PRACOWNIKÓW SAMORZĄDOWYCH.

Ministerstwo Spraw Wewn. w dniu 9.IV r. b. wystosowało okólnik N. SS. 2106/4 do wszystkich PP. Wojewodów następującej treści:

„Ministerstwo Skarbu, przychylając się do stanowiska Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, zgodziło się na zwolnienie dodatku mieszkaniowego, pobieranego przez pracowników samorządowych, od podatku dochodowego. —

Wobec tego okólnik Ministerstwa Spraw Wewn.

trzných Nr. 159 z dn. 31.XII 1926 r. Nr. OB. 13395 w sprawie wolności podatkowej dodatku mieszkaniowego funkcjonariuszów państwowych ma aż do ewentualnego odwołania analogiczne zastosowanie do dodatku mieszkaniowego pobieranego przez pracowników komunalnych”.

W SPRAWIE REGULAMINU DLA KOMITETÓW ROZBUDOWY.

Ministerstwo Spraw Wewn. wystosowało okólnik N. S. G. 221/14 do wszystkich PP. Wojewodów następującej treści:

Rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu z dn. 3.XI 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 913) do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. Ust. Nr. 42, poz. 372), przewidziało w ustępie piątym § 1 obowiązek rad miejskich uchwalenia regulaminów, określających szczegółowo zakres działania komitetów rozbudowy. Jednakże, jak wynika ze sprawozdań nadesłanych przez Panów Wojewodów — nieliczne dotąd gminy miejskie ustaliły regulaminy dla swych Komitetów Rozbudowy, co w znacznej mierze przyczyniło się do wielu niedomagań i niewłaściwości ujawnionych w działalności komitetów rozbudowy.

Celem ustalenia zasad, zmierzających do unormowania działalności Komitetów rozbudowy i usunięcia niewłaściwości w postępowaniu tych Komitetów — podaje w załączeniu program prac Komitetów rozbudowy zalecony przez Państwową Radę Rozbudowy Miast. Zechce Pan Wojewoda wydać zarządzenie, by Rady Miejskie uchwały dla Komitetów rozbudowy swych miast regulaminy dostosowane do załączonego programu i je ino-

cześniej dopilnować, by Komitety rozbudowy ściśle przestrzegały zasad ustalonych w tym programie.

Zaznaczam, że czynności wymienione w § 7 cz. II tego programu mogą być powierzone Komitetom rozbudowy, jeżeli Rada Miejska uzna za wskazane wykonywanie tych czynności przez Komitety, przyczem oczywiście można wstawić do regulaminu wszystkie lub część wymienionych w § 7 cz. II punktów; natomiast czynności wymienione w § 7 cz. I są związane z istotą zadań, dla spełnienia których powołane są Komitety rozbudowy, i wobec tego wyszczególnione w § 7 cz. I zadania powinny być unormowane w regulaminie.

Wreszcie zechce Pan Wojewoda zwrócić uwagę Magistratom miast względnie Komitetom rozbudowy, że pożyczki z Państwowego Funduszu Budowlanego winny być używane wyłącznie tylko na sfinansowanie budowy domów mieszkalnych.

Zatem niedopuszczalną rzeczą jest przyznawanie przez Komitety rozbudowy z kontyngentu kredytów budowlanych pożyczek na budowę pensjonatów, hoteli, domów dla uzdrowieńców, domów wypoczynkowych i t. p. oraz gmachów przeznaczonych na pomieszczenie szkół i urzędów bez względu na to, że w ten sposób zostanie zwolniona pewna ilość lokali mieszkalnych, zajmowanych dotychczas przez te instytucje w innych budynkach, przyczem mają jednak zastosowanie zasady przewidziane w § 17 dołączonego programu. Nadto szczególną uwagę Pan Wojewoda zwróci na przestrzeganie zasad wymienionych w § 13 w związku z § 14 i 15 określających kolejność przyznawanych kredytów oraz zasad ustalonych w § 16 dotyczących rozdziału i celowego użytkowania przyznawanych pożyczek — wreszcie na § 10 dołączonego programu, a dotyczący konieczności dostosowania łącznej sumy pożyczek do przypadającego na dane miasto kontyngentu.

Na przyszłość zechce Pan Wojewoda stale czuwać — w myśl uprawnień przewidzianych w art. 2 ust. 4 wymienionego rozporządzenia Prezydenta o rozbudowie miast — nad działalnością Magistratów (Komitetów rozbudowy) w zakresie rozbudowy.

PROGRAM PRAC KOMITETÓW ROZBUDOWY zalecony przez Państwową Radę Rozbudowy Miast.

§ 1.

Na zasadzie art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. Nr. 42, poz. 372), oraz § 1 rozporządzenia wykonawczego z dn. 3 listopada 1927 r. (Dz. U. Nr. 106, poz. 913), w miastach, liczących ponad 5.000 ludności, ustanowione zostają Komitety Rozbudowy, obowiązkiem których jest zapobieganie brakowi mieszkań.

§ 2.

W miastach z ludnością do 5.000 czynności Komitetów Rozbudowy sprawują Magistraty.

§ 3.

Na czele Komitetu Rozbudowy stoi, jako przewodniczący, Prezydent Miasta (burmistrz, naczelnik gminy), lub jego zastępca. Członków Komitetu Rozbudowy powołuje Rada Miejska na wniosek Magistratu, według następujących zasad:

W miastach z ludnością:

- 1) od 5.000 do 10.000 w liczbie 4 członków
- 2) od 10.000 do 25.000 w liczbie 6 członków
- 3) od 25.000 do 100.000 w liczbie 8 członków

4) od 100.000 do 250.000 w liczbie 10 członków

5) ponad 250.000 w liczbie 12 członków.

Rada Miejska na wniosek Magistratu powołuje połowę członków Komitetu Rozbudowy z pośród członków zarządu miasta i rady miejskiej, oraz połowę z pośród osób stale w mieście zamieszkałych, obeznanych ze sprawą rozbudowy miasta, przedstawionych Magistratowi przez:

a) spółdzielnie mieszkaniowe i budowlano mieszkaniowe, należące do Związków Rewizyjnych, zgodnie z § 10 ust. 3 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 3.XI 1927 r. (Dz. U. Nr. 106, poz. 913);

b) organizacje zawodowe pracownicze i robotnicze;

c) stowarzyszenia i związki lokatorów.

Zastępcę przewodniczącego Komitetu Rozbudowy wybiera Komitet Rozbudowy z pośród swego grona zwykłą większością głosów.

Do udziału w obradach Komitetu Rozbudowy mogą delegować przedstawicieli z głosem doradczym — w Warszawie Ministerstwo Skarbu, Spraw Wewnętrznych, Robót Publicznych i Pracy i Opieki Społecznej; w miastach wydzielonych z powiatów — Wojewoda; w miastach niewydzielonych — starosta.

§ 4.

Posiedzenia Komitetu Rozbudowy zwołuje przewodniczący w miarę potrzeby, jak również każdorazowo na wniosek co najmniej połowy członków Komitetu Rozbudowy.

§ 5.

Komitet Rozbudowy obowiązany jest raz na rok składać Radzie Miejskiej sprawozdania ze swej działalności, które winne być przez Radę Miejską zatwierdzone i przesłane do wiadomości Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

§ 6.

W celu poprawy stosunków mieszkaniowych, a przede wszystkim budowy małych mieszkań i wogóle pomnożenia liczby lokali mieszkalnych w mieście, Komitet Rozbudowy popiera inicjatywę zarówno społeczną, jak i prywatną w zakresie ruchu budowlanego, oraz prowadzi samodzielną akcję budowlaną.

§ 7.

Dla osiągnięcia powyższych celów Komitet Rozbudowy przede wszystkim winien:

I.

a) opracować program rozbudowy miasta, w myśl art. 4 ust. 2 p. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o rozbudowie miast;

b) opracowywać plany zabudowania terenów, przeznaczonych na rozbudowę, oraz rozplanowywać grunty, które przeznaczone zostają na ogólne potrzeby gminy miejskiej, lub innych związków komunalnych, z uwzględnieniem ustawy z dnia 15 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. Nr. 23, poz. 202);

c) stawiać wnioski w sprawach udzielenia pożyczek budowlanych z funduszy i na cele, przewidziane rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej o rozbudowie miast;

d) badać sposób użytkowania mieszkań przez osoby i instytucje, którym zostanie okazana pomoc kredytowa lub terenowa. Badanie dotyczyć będzie wysokości czynszów, opłat dodatkowych, oraz sposobu wynajmowania i użytkowania mieszkań.

e) baczyć, by podatek od placów niezabudowanych był w sposób i w rozmiarach odpowiadających istotnym cenom szacunkowym gruntu pobierany.

II.

Poza czynnościami wyżej wymienionymi Komitet Rozbudowy jako organ doradczy gminy miejskiej może:

a) nabywać grunty pod budowę domów i na inne potrzeby rozbudowy miasta drogą umów dobrowolnych, oraz obejmować grunty, leżące w granicach administracyjnych i w sferze interesów mieszkaniowych miasta, które na podstawie ustawy z dnia 26 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z r. 1922 Nr. 1, poz. 1) i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast mogą być odstąpione gminom miejskim;

b) odstępować drogą sprzedaży lub na prawie zabudowy grunty budowlane spółdzielniom mieszkaniowym i mieszkaniowo-budowlanym, instytucjom społecznym oraz innym osobom fizycznym i prawnym;

c) budować domy mieszkalne we własnym zakresie;

d) gromadzić materiały budowlane drogą produkcji własnej lub zakupu;

e) nakazywać właścicielom domów mieszkalnych:

1) niewykończonych — których budowa została przez właściciela wstrzymana — dokończenie budowy tych domów;

2) niezamieszkałych z powodu zniszczenia — doprowadzenie ich do stanu mieszkalnego;

3) wymagających naprawy lub odnowienia — dokonanie koniecznego remontu;

4) grożącym zawaleniem, lub z innych względów zagrażających bądź bezpieczeństwu, bądź zdrowiu publicznemu — wykonanie robót koniecznych dla usunięcia niebezpieczeństwa, lub też zburzenie tych domów i wzniesienie na ich miejscu nowych budowli;

f) wykonywać roboty, przewidziane w p. e. (2 i 3) we własnym zakresie na rachunek właściciela, w razie niewykonania takich przez niego w odpowiednim terminie, ściągając koszty w drodze egzekucji administracyjnej;

g) udzielać dotacji, w granicach budżetu gminy, spółdzielniom mieszkaniowym;

h) występować na Radę Miejską z wnioskami o wywłaszczenie, lub czasowe przymusowe zajęcie gruntów, domów mieszkalnych, wymienionych w p. e. 1 i 4 niniejszego paragrafu, oraz wytwórni materiałów budowlanych.

i) administrować miejskimi domami mieszkalnymi.

§ 8.

W związku z wykonaniem p. i c) § 7 Komitet Rozbudowy winien przestrzegać, aby podania o kredyt budowlany, wnoszone do Komitetu Rozbudowy, zawierały: a) wysokość i cel wymaganego kredytu; b) opis nieruchomości, na której się budowę prowadzi; jeżeli na niej znajdują się stare budynki, może być dołączony ich opis; c) plan i kosztorys całej budowy, podpisany przez osobę, upoważnioną rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16.II.28 r. (Dz. U. Nr. 23, poz. 202) i zapatrzony w zezwolenie władz na budowę; d) wykaz i koszt robót, wymagających jeszcze wykonania; e) zaświadczenie osoby upoważnionej, jak w punkcie c, prowadzącej budowę, co do terminu, w jakim budowa może być wykonana i mieszkania oddane lokatorom; f) wyciąg hipoteczny, wgl. świadectwo hipoteczne co do wszystkich działów, ewentualnie wyjaśnienie, w jakim toku jest sprawa uregulowania hipoteki, zaś w Małopolsce nadto wierzycylny arkusz posiadłości gruntowej; g) zamierzony sposób spłaty kredytu budowlanego, a mianowicie: czy w drodze konwersji na pożyczkę długoterminową, czy też w drodze pokrycia jednorazowego w gotówce; w tym ostatnim wypadku należy w sposób wiarogodny wykazać możliwość spłaty w terminie; h) w miarę możliwości fotografię budowy, potwierdzoną przez Magistrat. Spółdzielnie mieszkaniowe i mieszkaniowo - budowlane winny nadto dołączać: a) statut, b) wypis z rejestrów spółdzielni, c) wykaz członków, d) ostatnie zamknięcie rachunkowe, e) zaświadczenie przynależności do jednego ze związków rewizyjnych, posiadających prawo dokonywania rewizji, nadane im przez Radę Spółdzielczą w myśl art. 68 i 70 ustawy o spółdzielniach z dn. 29.X.1920 r. (Dz. U. Nr. 111, poz. 733), f) protokół z ostatniej rewizji, dokonanej przez Związek Rewizyjny, posiadający uprawnienie Rady Spółdzielczej do wykonywania rewizji. Instytucje społeczne i inne osoby prawne powinny dołączyć: a) statut, b) wpis odpowiedni rejestrów, c) wykaz członków składu zarządu i rady nadzorczej, d) ostatnie zamknięcie rachunkowe.

§ 9.

Wniosek Komitetu Rozbudowy zawierać winien: a) opinię co do wysokości kosztów budowlanych robót, jakie mają być wykonane, b) oszacowanie wartości placu, c) stwierdzenia, że budowa może być wykonana w ciągu najdalej dwóch lat, d) opinię co do zdolności kredytowej petenta.

§ 10.

Łączna suma pożyczek z Państwowego Funduszu Budowlanego, określona we wnioskach Komitetów Rozbudowy, a obejmujących całkowity koszt budowy, musi mieścić się w ramach kontyngentu

pożyczek budowlanych, przypadającego na miasto, zgodnie z art. 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o rozbudowie miast.

§ 11.

Wysokość pożyczek budowlanych, przyznanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego z funduszy rządowych, nie powinna przekraczać kwot we wnioskach Komitetów Rozbudowy wymienionych. Bank Gospodarstwa Krajowego może natomiast, w zależności od stanu funduszy, własnej oceny zabezpieczenia dla kredytu, stanu hipoteki, właściwości budowy i przeszkód natury prawnej — kredyt zaproponowany we wniosku Komitetu Rozbudowy obniżyć i ewentualnie kredytu odmówić.

§ 12.

Wyplata pożyczek budowlanych, przyznanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego, następować będzie od rąk dłużnika, po dopełnieniu przez niego warunków, wyszczególnionych w promesie Banku, ratami, w miarę postępu budowy, który winien być kontrolowany zarówno przez Komitet Rozbudowy, jak i przez Bank Gospodarstwa Krajowego drogą badania przedkładanych rachunków i w miarę potrzeby na miejscu przez rzeczoznawców.

§ 13.

Przy rozdziale kredytów budowlanych Komitet Rozbudowy w następującej kolejności będzie uwzględniać zapotrzebowanie kredytowe poszczególnych kategorii, budujących domy mieszkalne o mieszkaniach małych, pierwszej potrzeby:

1) gmin miejskich, spółdzielni mieszkaniowych i instytucji społeczno - humanitarnych;

2) spółdzielni mieszkaniowo - budowlanych i wreszcie

3) osób fizycznych i prawnych.

W wypadkach dwu lub więcej zgłoszeń z jednej kategorii budujących, będzie brana pod uwagę kalkulacja czynszu. Nie należy jednak pomijać przy badaniu kalkulacji jakości budowy i wyposażenia mieszkań.

Po załatwieniu wszystkich wniesionych do Komitetu Rozbudowy zgłoszeń budujących mieszkania małe, Komitet Rozbudowy rozpatrywać będzie pozostałe zgłoszenia, również zachowując kolejność, wymienioną w powyższych punktach 1 do 3.

Budujący, wymienieni w p. 1, mogą korzystać z pożyczek budowlanych do wysokości 90%, a w punkcie 2 do wysokości 80%, w punkcie 3 do wysokości 75% kosztów budowy bez wartości placu.

Na budowę domów mieszkalnych drewnianych, krytych materiałem ogniotrwałym, mogą być przyznawane pożyczki na okres czasu do lat 5, nie przewyższające 40% kosztów budowy. W razie uzyskania dla tych pożyczek zabezpieczenia na budynkach ogniotrwałych, pożyczki te mogą sięgać 50% kosztów budowy i być skonwertowane na pożyczki długoterminowe.

§ 14.

Za mieszkanie małe pierwszej potrzeby uważać należy mieszkania do 3-ch pokoi łącznie, nie licząc kuchni, łazienki i innych niezbędnych ubikacji o łącznej powierzchni podłogi mieszkania bez klatki schodowej najwyżej 100 m. kw. w domach zbiorowych o skromnym wykonaniu. Ponadto za mieszkania małe mogą być uważane mieszkania o powierzchni podłogi, bez klatki schodowej, najwyżej 120 m. kw. z zastrzeżeniem, że ogólna powierzchnia tego rodzaju mieszkań nie przekroczy 20% ogólnej powierzchni budowy. Należy dążyć, aby budujący, w miarę możliwości, stosowali normalizację typów budowlanych i części konstrukcyjnych. Przepis powyższy nie przeszkadza jednak budowie mieszkań większych o lepszym wykonaniu, z tem tylko zastrzeżeniem, aby różnica kosztów budowy z tego wynikała została pokryta z funduszy własnych budującego, przyczem fundusze te będą musiały być wydatkowane, w miarę postępu budowy, proporcjonalnie do podnoszonych rat z przyznanej pożyczki budowlanej.

§ 15.

Za spółdzielnie mieszkaniowe należy uważać takie spółdzielnie, które budują domy mieszkalne, będące własnością spółdzielni, z przyznaniem prawa użytkowania wyłącznego swoim członkom, jak również spółdzielnie, które, aczkolwiek przepisują prawo własności poszczególnych mieszkań na swych członków, to jednak z ograni-

czeniu stanu posiadania każdego z członków do jednego mieszkania.

Za spółdzielnie mieszkaniowo - budowlane należy uważać wszelkie inne spółdzielnie, mające na celu budowę domów mieszkalnych.

§ 16.

Przeprowadzając rozdział przypadającego kontyngentu pożyczek budowlanych pomiędzy poszczególnymi petentami, Komitet Rozbudowy winien zwracać uwagę, aby figurująca we wniosku Komitetu kwota, poza własnym funduszem budującego, wystarczała na całkowite wykończenie budowanego domu.

W razie niemożności uwzględnienia żądania petenta w cało-

ści, należy wyraźnie określić, jaka część domu, względnie jakie domy, z zakreszonego przez petenta programu budowlanego, wnioskiem Komitetu Rozbudowy objęte zostają, a to w tym celu, aby rozpoczęta część programu budowlanego mogła być całkowicie wykończona przy pomocy kredytowej, wyasygnowanej na dany okres czasu.

§ 17.

Jeżeli tylko część projektowanego domu ma być przeznaczona na cele mieszkaniowe, a część na sklepy, biura, warsztaty i t. p., to kredyt może być przyznany na tę część ogólnego kosztorysu, która obejmuje sobą część mieszkalną. Różnicę kosztorysu z tego wynikać musi uiścić budujący z własnych funduszków.

Oceny i sprawozdania

WŁADYSŁAW GRABSKI: KULTURA WSI POLSKIEJ I NAUCZANIE POWSZECHNE.

W szeregu broszur poruszających zagadnienia polskiej polityki ekonomicznej p. Wł. Grabski omawia sprawy związane z podniesieniem gospodarczym i kulturalnym wsi polskiej.

Autor widzi ciemnotę i zacofanie wsi, ale zarazem podkreśla te wszystkie dodatnie i pozytywne cechy chłopca polskiego, które pozwolą, jeżeli tylko zastosujemy należyte metody działania, pchnąć wiesz szybkim krokiem do postępu gospodarczego i kulturalnego.

W trzeciej z rzędu broszurze autor rozpatruje krytycznie szkolnictwo powszechne i oddziaływanie jego na podniesienie kultury wsi polskiej. Spotykamy się tam z wielu cennymi i trafnymi uwagami, z którymi nawet się nie godząc całkowicie, należałoby się zapoznać i dobrze je przemyśleć.

Autor nie uprawia bezpłodnej krytyki. Mówiąc krytycznie o dotychczasowej metodzie nauczania, postawieniu nauczycielstwa i budownictwie, natychmiast stawia swój program, kończąc nawet szkicem czy tezami ustawy o budownictwie szkół powszechnych.

Przez usta autora przemawia doświadczony mąż stanu i dzia-

łacz społeczny. Zwalcza ostro i bezwzględnie w dotychczasowych ustawach o szkolnictwie to, co jest według niego przejawem biurokratyzmu, szablonu i jałowego doktryneryzmu.

Autor ma pełną wiarę w dobre tendencje mas ludowych, w ich siłę, to też wysuwa postulaty, zmierzające do zaufania ludowi i jego najbliższemu ustawowemu emanacjom — gminom i powiatom, przez rozluźnienie rygorów i norm budowlanych, oraz przez pozostawienie większej swobody w opodatkowaniu się na rzecz budowy gmachów szkolnych.

Jako zasadniczą jednostkę, którą chce usamodzielnąć, proponuje autor ująć obwód szkolny, który miałby prawo budować szkołę dla siebie samodzielnie i po wybudowaniu byłby zwolniony od ponoszenia ciężarów na budowanie szkół w innych okręgach gminy.

Projekt budowania obwodami i ich usamodzielnienia ustawowego jest krokiem naprzód od projektów p. Wacława Gajewskiego stosowania dopłat na budowę szkół w obwodach zainteresowanych (Samorząd Nr. 18 z 1928 r.).

Myśli i propozycje p. Władysława Grabskiego powinny stać się materiałem dla głębszych rozważań i dyskusji.

X.

Samorząd u obcych

FUNDUSZ GMINNY Z GRZYWIEN WE FRANCJI.

Pod powyższym tytułem p. Henryk Commandeur pisze w Nr. 56 „Vie communale et départementale” o celach, na jakie fundusz ów jest przeznaczony we Francji. Przytaczamy artykuł ten w skróceniu:

Kto ma styczność z administracją departamentalną lub gminną słyszy często o „funduszu gminnym z grzywien”, ale mało kto wie, na czym on polega i na co jest przeznaczony. Pewne informacje pod tym względem mogą być użyteczne władzom municypalnym.

Trzeba cofnąć się dosyć daleko wstecz do prawodawstwa, żeby znaleźć początek tego funduszu.

Wiadomo, że grzywna jest karą dyscyplinarną główną lub dodatkową za większe i mniejsze przestępstwa prawa. Oczywiście każdy rząd starał się zużytkować odpowiednio dochód z grzywien. Początkowo dochód z kar za drobne przewinienia przeznaczony był kodeksem karnym całkowicie na gminę, gdzie były one popełnione. Prawo z 1791 r. ustanawia zasadę przyznawania gminom części grzywien i za większe przewinienia. Dekret z 1809 r. oddaje gminom dochód z grzywien akcyzja-

nych. Ale dopiero rozporządzenie z 1823 i 1824 r. ustanawia pierwszy właściwy fundusz gminny. Głosi ono:

„Sumy z grzywien wpłacone do Kasy poborców finansowych tworzą fundusz gminny do dyspozycji prefektów a jest on przeznaczony: 1-o na niepokryte koszty sądowe pierwszej instancji, 2-o na wynagrodzenie pisarzy sądowych za wyciągi wyroków, 3-o na dzieci znalezione i opuszczone, na co przeznaczają się trzecią część dochodu, 4-o pozostałe dwie trzecie części idą na gminy najbardziej potrzebujące pomocy. Podziału dokonywują prefekci, którzy w przeciągu pierwszego półrocza roku poddają ten podział aprobacie ministra spraw wewnętrznych”.

Późniejsze postanowienia wzbogaciły jeszcze fundusz gminny grzywiami z Sądów przysięgłych, Rad wojennych, Rad prefekturalnych (administracja dróg i ulic oraz ruchu kołowego), i Sądów morskich (przestępstwa żeglugi). Na korzyść funduszu gminnego nie idą grzywny z opłat rejestracyjnych, stemplowych, kancelaryjnych, hipotecznych, rejentalnych, procedury cywilnej, które przeznaczone są na Skarb i Urząd rejestracyjny; grzywny urzędów finansowych pobierane są przez te urzędy; grzywny akcyzjane i naznaczone poborcom municypal-

nym i skarbnikom departamentalnym za opóźnienia w przedkładaniu rachunków, przeznaczono całkowicie albo na gminy albo na departamenty; grzywny za starcia okrętowe na Kasę inwalidów marynarki; za niezameldowanie się, na gminę, w której zamieszkał nowy przybysz. Wszystkie inne grzywny idą na fundusz gminny.

Taki jest obecnie tekst prawa w ogólności, który rozporządza funduszem gminnym ze względu na jego użytek.

Z punktu widzenia jego rozłożenia w kapitale, dochód ten podzielony jest obecnie w każdym departamencie, jak następuje:

20% na państwo.

80% na fundusz gminny.

Dziesięciny z grzywien, koszta wymiaru sprawiedliwości, konfiskaty, koszta pocztowe idą na państwo.

Koszta aresztu i sądowe idą na fundusz gminny.

Z funduszu gminnego pobierane są:

1-o Koszta sądowe poniesione z widokiem ściągnięcia, a nie pokryte.

2-o Gratyfikacje protokolistom.

3-o Opłaty dla pisarzy sądowych.

Pozatem reszta funduszu jest rozdzielona jak następuje:

Czwartą część na biedne dzieci.

Trzy czwarte na gminy i zakłady dobroczynne najwięcej potrzebujące zasiłków.

Podziału dokonywa Komisja departamentalna. Należy zauważyć, że prefektowi, który jest legalnym zwierzchnikiem gmin, odjęto władzę rozdziału funduszu a przelano ją na Komisję departamentalną, chociaż ta ostatnia

nie wykonywa żadnej opieki nad temi zgrupowaniami. Widocznie prawodawca chciał ten podział uczynić mniej samowolnym w epoce, kiedy przedstawiciele władzy centralnej posiadali — mimo nadzoru ministra spraw wewnętrznych — władzę absolutną. Czy jednak Komisja, utworzona głównie dla załatwiania spraw departamentu w międzyczasie sesji Rad generalnych, nadaje się do tej czynności? Zdaje się, że daleko odpowiedniejszą byłaby komisja specjalna, złożona pod przewodnictwem prefekta z szefów urzędów finansowych departamentu i przedstawicieli gmin.

Dziwnem jest także, że nie istnieje żadna instrukcja opiewająca, na jakich zasadach ma być przyznawane subsydjum gminom i zakładom dobroczynnym. Chociaż prawo przeznacza w teorii te subsydja dla „gmin najbardziej potrzebujących zasiłków”, jednakże Komisja dep. ma — jak poprzednio prefekt — zupełną swobodę oceny tych potrzeb i jej decyzje nie podlegają żadnej kontroli. To też system podziału różni się bardzo między jednym departamentem a drugim. W niektórych nawet zarzucają Komisji, że fundusz gminny służy jej za czarną kasę, faworyzującą municypalności wierne pewnemu klanowi politycznemu. W innych żadne udowodnienia nie są wymagane od gmin korzystających z subsydjów i t. p.

Teraz, kiedy niektóre gminy zmuszone są opodatkować się w sposób nadmierny, należałoby fundusz z grzywien przyznawać tym gminom, które dla równowagi swego budżetu muszą uchwalać grosze dodatkowe, przechodzące pewną normę. Gminy wiejskie stoją finansowo najgorzej i one to mają niezaprzeczone prawo do korzystania z funduszu gminnego z grzywien.

A. K.

Z Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego

REJESTRACJA BIBLIOTEK SEJMIKOWYCH.

Ministerstwo W. R. i O. P. przeprowadza już od dłuższego czasu rejestrację wszystkich bibliotek, znajdujących się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Sprawa ta ma doniosłe znaczenie ze względu na podniesienie oświaty i kultury w całym kraju, oraz ze względu na podniesienie twórczości naukowej w Polsce. Ministerstwo W. R. i O. P. posiada obecnie znaczną liczbę książek, któreby mogło przesłać bezpłatnie do poszczególnych bibliotek, czy to oświatowych, czy też naukowych, lecz przy obecnym stanie rzeczy jest to sprawą niemożliwą, gdyż niewiadomo, jaką książkę należałoby przesłać do danej biblioteki. Istnieje nadto cały szereg zbiorów bibliotecznych, zawierających bardzo cenne wydawnictwa, z których żaden pracownik naukowy nie może korzystać, gdyż istnienie tych bibliotek nie jest nikomu znane.

Biuro Zjazdów Samorządu Ziemskiego — po u-

przedniem porozumieniu się z Ministerstwem W. R. i O. P. — podjęło się rejestracji bibliotek sejmikowych. Chodzi w tym wypadku o rejestrację nietylko sejmikowych bibliotek oświatowych, lecz i o biblioteki podręczne, znajdujące się w biurach Wydziałów Powiatowych. Biblioteki podręczne są przeważnie dostępne tylko pracownikom biura i członkom Wydziału Powiatowego, lecz tego rodzaju biblioteki nie spełniałyby w zupełności swego zadania, gdyby nie pozwolono korzystać z nich również każdemu działaczowi społecznemu i badaczowi interesującemu się sprawami samorządu terytorjalnego.

Biuro Zjazdów Samorządu Ziemskiego wysłało do Wydziałów Powiatowych dla celów rejestracyjnych, kwestjonariusze, według wzorów wydziału bibliotek Ministerstwa W. R. i Ośw. Publ.

W okólniku do Wydziałów Powiatowych, Biuro Zjazdów dało bliższe wyjaśnienia co do odpowiedzi na poszczególne pytania w kwestjonariuszach i prosiło o przesłanie danych do dn. 30 maja 1929 r.

BILANS SUROWY PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO

STAN CZYNNY.

na dzień 1-szy kwietnia 1929 r.

STAN BIERNY.

1. Kasa i sumy do dyspozycji: a) gotowizna w kasie 1.360.340,49 b) pozostałości: 1) w Banku Polskim 3.579.864,68 2) w Poczt. Kasie Oszczędności 3.382.685,72 8.322.890,89 2. Waluty zagraniczne: a) banknoty i monety 66.916,70 b) czeki i przekazy 65.817,24 132.733,94 3. Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe 20.189,85 b) listy zastawne i obligacje meljoracyjne P. B. R. 42.605.518,07 42.625.707,92 4. Akcje i udziały 1.195.215,17 5. Skup kuponów i wylosowanych papierów wartościowych 727,07 6. Papiery procentowe funduszu rezerwowego listów zastawnych i obligacji meljorac. 6.769.632,06 7. Banki „Nostro”: a) krajowe 10.468.481,08 b) zagraniczne 220.214,62 10.688.695,70 8. Weksle zdyskontowane: a) w portfelu 45.261.263,45 b) w inkasie 443.886,86 c) w redyskoncie 1.256.875,— 46.962.025,31 W tem weksli odbiorców nawozów sztucznych 62.168,05 9. Weksle protestowane 637.551,04 10. Pożyczki zabezpiecz. weksłami i innymi dokumentami: a) zabezpieczone weksłami 64.980.244,54 b) zabezp. skryptami dłużnemi 20.170.382,62 c) zabezpieczone gwarancjami instytucyj komunalnych 6.381.076,43 d) otwartego kredytu (on call) 23.872.414,80 115.404.118,39 11. Odbiorcy nawozów sztucznych 29.818.250,55 12. Dostawcy nawoz. sztucz. (zadatki) 6.613.684,54 13. Dłużnicy za nabyte grunta 1.950.523,81 14. Różni dłużnicy 30.097.343,69 15. Nawozy sztuczne 81.987,47 16. Należności w dochodz. sądowem 2.587.422,92 17. Wątpliwi dłużnicy 411.441,81 18. Pożyczki w List. Zast. i Obligac.: a) w 8% listach zastawnych 90.767.410,— b) w 7% listach zastawnych 62.503.800,— c) w 7% obligacjach meljorac. 29.530.000,— 182.801.210,— 19. Należności wstępne z pożyczek emisyjnych: a) w listach zastawnych 491.682,21 b) w obligacjach meljoracyjnych 84.402,77 576.084,98 20. Raty pożyczek emisyjnych: a) bieżące: 1) w listach zastawnych 6.771.379,63 2) w obligacjach meljoracyjnych 583.651,98 b) zaległe: w listach zastawnych 1.389.919,19 8.744.950,80 21. Kupony od wylosowanych listów zastawnych i obligacji meljoracyjnych 278,64 22. Rezerwa zbożowa 39.704.010,34 23. Majątki własne w parcelacji 12.578.570,34 24. Nieruchomości 1.296.009,20 Nieruchomości w budowie 2.994.612,10 4.290.621,30 w tem z ogólnego funduszu rezerwowego 2.364.880,30 25. Ruchomości 2.254.299,47 26. Sumy przechodnie 685.612,11 27. Koszty handlowe 3.887.224,79 28. Koszty handlowe roku przyszłego 51.023,94 Suma bilansowa 559.873.838,99	1. Kapitały własne: a) kapitał zakładowy 130.000.000,— b) ogólny fundusz rezerwowy 8.612.935,98 c) fundusz rezerwowy listów zastawnych i obligacji meljoracyjnych 8.161.178,03 d) fundusz specjalny rezerwowy na pokrycie wątpliwych należ. 745.659,47 e) inne rezerwy specjalne (fundusze specjaln. przeznaczenia) 1.150.000,— 148.669.773,48 2. Fundusze zasiłkowe na cele naukowe i społeczne 808.527,54 3. Amortyzacja: a) nieruchomości 119.158,94 b) ruchomości 442.625,43 561.784,37 4. Lokaty terminowe skarbowe: a) na kredyty sanacyjne dla spółdzielczości 10.000.000,— b) na rezerwę zbożową 40.000.000,— 50.000.000,— 5. Wkłady: a) terminowe 22.753.838,50 b) na książeczki oszczędn. 4.935.311,84 27.689.150,34 6. Rachunki czekowe 21.128.988,22 7. Redyskonto 1.256.875,— 8. Banki „Nostro”: a) krajowe 3.312,88 b) zagraniczne 12.987.176,08 12.990.488,96 9. Emisja listów zastawnych i obl.: a) 8% listów zastawnych 90.767.410,— b) 7% listów zastawnych 62.503.800,— c) 7% obligacji meljoracyjnych 29.530.000,— 182.801.210,— 10. Wylosowane 8% listy zast. 65.790,— 11. Fundusz umorz. list. zastawnych 1.159.244,47 12. Fundusz na zapłatę kuponów od listów zastawnych i obligacji: a) od listów zastawnych 5.725.878,61 b) od obligacji meljoracyj. 1.015.839,73 6.741.718,34 13. Kupony płatne w obiegu od listów zastawnych 153.806,38 14. Raty przedterminowe pożyczek emisyjnych 187.857,04 15. Wierzyciele z tytułu nabytych majątków 820.850,60 16. Zadatki i wpłaty na nabyte grunta 522.224,77 17. Dostawcy nawozów sztucznych 16.417,31 18. Różni wierzyciele 32.661.100,43 19. Sumy przechodnie 9.517.262,58 20. Przejściowe pozostałości kredytowe różnych rachunków 5.817.134,80 21. Fundusz Obrotowy Reformy Rol. 2.368.720,58 22. Wpływy z tytułu pożyczek b. Banków Ziemskich Państw Zab. 13.078.930,30 23. Zobowiązania za przejęte wierzycielności b. Banków Ziemskich Państw Zaborczych 1.265.838,41 24. Procenty i prowizje 5.916.657,40 25. Procenty i prowizje na rok nast. 4.198,44 26. Sumy do dyspoz. Skarbu z fund. administrowanych: a) pozostałość dotacyj skarb. 33.273.526,63 b) spłaty pożyczek 364.741,59 c) raty przedtermin. pożyczek 18.873,44 d) procenty od pożyczek 12.147,57 33.669.289,23 Suma bilansowa 559.873.838,99

1. Fundusze administrowane: a) dłużnicy 183.988.488,95 b) komisanaci 7.127.677,97 c) raty pożyczek 949.614,40 d) bezwrotne zapomogi 10.355,— e) sumy niewydysponowane 33.273.526,63 225.349.662,95 2. Inkaso 782.989,11 3. Dłużnicy z tytułu udzielonych gwarancyj 211.847,93 4. Depozyty obce 23.744.467,14 O g ó l e m 809.962.806,12	1. Fundusze administrowane (stan dotacyj skarb.): a) Ministerstwa Reform Rol. 142.003.738,74 b) Ministerstwa Rolnictwa 27.631.275,44 c) Ministerstwa Robót Publicz. 54.079.390,36 d) Ministerstwa Skarbu 1.635.258,41 225.349.662,95 2. Różni za inkaso 782.989,11 3. Wierzyciele z tytułu udzielonych gwarancyj 211.847,93 4. Różni za depozyty 23.744.467,14 O g ó l e m 809.962.806,12

Z życia samorządu

ZJAZD SEKRETARZY WYDZIAŁÓW POWIATOWYCH I INSPEKTORÓW SAMORZĄDU GMINNEGO WOJ. LUBELSKIEGO.

(R. G.). W pierwszych dniach kwietnia (8, 9, 10 i 11-ty) odbył się przygotowany i zwołany przez urząd wojewódzki czterodniowy zjazd sekretarzy wydziałów powiatowych i inspektorów samorządu gminnego ze wszystkich powiatów woj. lubelskiego. Właściwie był to kurs o obfitym programie wykładów, obejmującym wszystkie ważniejsze dziedziny administracji samorządowej. Program tego zjazdu - kursu obejmował następujące tematy:

Pierwszy dzień: 1) Nadzór nad samorządem i kontrola faktyczna (inspektor samorządowy — Haciewicz), 2) Wykonywanie nadzoru nad samorządowymi instytucjami kredytowymi (dr. Goldfinger z Wydziału Samorządowego), 3) Sprawy drogowe (inż. Maliszewski z Okręg. Dyr. Robót Publ.), 4) Sprawy budowlane: a) nadzór budowlany (inż. Krauze), b) rozbudowa miast (dr. Goldfinger), c) budownictwo ogniotwale i d) elektryfikacja (inż. Stojanowski). 5) Przymusowe ubezpieczenie od ognia (dyr. Oddziału Pow. Zakładu Ubezpie. Wzaj. Kwiatkowski).

Drugi dzień: 6) Sprawy finansowo - budżetowe: a) pow. związków komunalnych (ref. Bar), b) gmin wiejskich — (ref. Filipiński) gmin (ref. Filipowski), 7) Sprawy rolne: a) zadania samorządu w odniesieniu do rolnictwa (naczelnik w-łu rolnego Pcmianowski) b) organizacja weterynarii samorządowej (inspektor Popper), c) meljoracje rolne (inż. Szramowicz), d) komasacje (przed. okręgowego urzędu ziemskiego), e) zalesianie nieużytków (insp. Szyszowski) 8) Spółdzielczość: a) stosunek samorządu do spółdzielczości rolnej (ref. dyr. Mach).

Trzeci dzień: 9) Organizacja pracy w urzędach samorządowych (Naczelnik wydz. sam. Szaynowski), 10) Współdziałanie władz sam. w postępowaniu karno - admin., 11) Prowadzenie ksiąg ludności stałej, 12) Obowiązki gmin w sprawach wojskowych, 13) Postępowanie przy projektach zmian w podziale admin.

Czwarty dzień: 14) Sprawy szkolne: a) szkolnictwo powszechne (nacz. Bugajski), b) szkolnictwo zawodowe (nacz. Markiewicz), c) oświata pozaszkolna (wizytatorka Komornicka). 15) Zawodowe szkoły dokształcające i kursy budowlane (ref. Pukasiewicz). 16) Przemysł ludowy (ref. Dworski).

Jak z powyższego widać, program kursu był obfity i urozmaicony. Wykładali głównie urzędnicy z Urzędu wojew., Kuratorium i Okręg. Urzędu Ziemskiego, także jednak i działacze społecznych instytucji, jak w zakresie spółdzielczości, przemysłu ludowego.

Nastawienie referatów i całego kursu — z małymi wyjątkami, wybitnie instrukcyjne. Stąd stosunkowo mało rozważań ogólnych, głównie zaś wskazówki konkretne, lub uwagi krytyczne o poszczególnych przejawach gospodarki samorządowej w województwie. Zazwyczaj zjazdy wojewódzkie nawet o charakterze ściśle instrukcyjnym, grzeszą brakiem jednolitych założeń w udzielanych wskazówkach, co w rezultacie dawało maksymalne programy pragnień kierowników poszczególnych wydziałów, lub urzędów wojewódzkich. Nie było tego zjawiska na zjeździe w Lublinie, a przynajmniej jeżeli i występowało — to w niewielkich rozmiarach. Plusem zjazdu był także bardzo czynny udział w obradach wojewody Remiszewskiego, który nadto w każdej poruszanej dziedzinie wykreślał pewien minimalny program do wykonania.

Tempo pracy i dążenie do realnych, bliskich i możliwych do osiągnięcia celów — oto dewiza, jakie p. Wojewoda starał się wpoić pracownikom wydziałów powiatowych, przybyłym na kurs. Cele — nadto wskazane zgóry, będące wyrazem inicjatywy Wojewody i urzędu wojewódzkiego.

Możnaby mieć wątpliwości, czy słusznym jest, by sekretarze wydziałów powiatowych otrzymywali bezpośrednio polecenia w zakresie przechodzącym ich kompetencje, z pominięciem niejako organów kierowniczych i decydujących samorządu i przewodniczącego, wydziału i sejmiku. Prowadziłoby to nieuchronnie do konfliktów, najmniej w samorządzie pożądanym — pomiędzy czynni-

kiem obywatelskim z wyboru i czynnikiem urzędniczym, a dalej do zepchnięcia czynnika obywatelskiego na plan dalszy. Stanowiloby to pewne niebezpieczeństwo dla samorządu, wyrażające się w osłabieniu inicjatywy, płynącej od dołu i zahamowaniu się nawet tempa pracy, gdyby zabrakło dzisiejszego źródła wybitnej inicjatywy. Oczywiście nie tak należy rozumieć inicjatywę p. Wojewody Lubelskiego, mającą na celu wywołanie takiej działalności samorządu i takim napięciem, jakie uznał za potrzebne i możliwe do osiągnięcia. Instrukcje nie są zapewne udzielane tylko sekretarzom i inspektorom, lecz także i przewodniczącym. Mają zaś na celu takie spopularyzowanie zamierzeń p. Wojewody, by, przenikając aż do dołu, stały się naturalnym i dobrowolnym nakazem dla decydujących czynników samorządowych. W takim ujęciu słusznym jest, że sekretarze i inspektorzy nie są uważani za siłę manipulacyjną, lecz za poważny czynnik pracy samorządowej, który musi być dokładnie powiadomiony o zadaniach i obowiązkach, których spełnienia oczekuje od samorządu Państwo.

ZNAMIENNA UCHWAŁA SEJMIKU POWIATOWEGO.

Bezstronna i rzeczowa krytyka zachęca osoby i instytucje zainteresowane bądź do intensywniejszej pracy, bądź też zniewala je do rewizji dotychczasowego postępowania. Na temat zadań samorządu terytorjalnego i jego roli w życiu publicznym pisano już bardzo dużo, a jeszcze więcej mówiono i mówi się w dalszym ciągu na zebraniach i zjazdach samorządowych. Jednakże nie wszystkie organa samorządowe, posiadające decydujący wpływ na politykę danego związku samorządowego, zdają sobie sprawę z odpowiedzialności, jaka ciąży na nich z racji tego lub innego postępowania. Jako ilustracja może nam posłużyć uchwała pewnego Sejmiku Powiatowego, powzięta jednomyślnie, którą przytaczamy w dosłownym brzmieniu: „Zwiększyć kredyt preliminowany w budżecie powiatowego związku komunalnego 1928/29 roku na utrzymanie samochodu (§ 2 poz. f.) z 4.330 zł. do 6.830 zł., zmniejszając równocześnie kredyty przeznaczone: w § 16 poz. a. — opieka lekarska nad działalnością szkolną — z 2.400 zł. na 1.400 zł., w § 24 poz. d. — koszty utrzymania starców w przytulku Sejmiku — z 6.844 zł. na 6.044 zł.; w § 27 — koszty opieki nad biednymi, którzy nie nabyli prawa do trwałej opieki w żadnej gminie — z 1.000 zł. na 300 zł.” Wydział Powiatowy, występując z wnioskiem o podwyższenie kredytu na utrzymanie samochodu, proponował zmniejszenie innych kredytów, w których powstały oszczędności. Każdy, orientujący się choćby w gospodarce powiatowych związków komunalnych, musi wyrazić głębokie zdziwienie, że właśnie w tych paragrafach i pozycjach, a nie w innych, powstały oszczędności. Nikt nie będzie negował potrzeby utrzymywania takiego środka lokomocji, jakim jest samochód, lecz utrzymywanie samochodu należy pokryć z innych funduszy, a nie może się odbywać kosztem zmniejszania wydatków na higienę zapobiegawczą i na cele opieki społecznej.

Z POWIATU KOSOWSKIEGO.

Na posiedzeniu w dniu 8 marca 1929 r. Sejmik Kosowski powziął następującą uchwałę w sprawie przystąpienia do Związku międzykomunalnego pod nazwą „Związek Meljoracyjny Sejmików Powiatowych Województwa Poleskiego”: „Kosowski Sejmik Powiatowy na podstawie rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22.III 1928 r. o związkach międzykomunalnych, imieniem Kosowskiego Powiatowego Związku Komunalnego postanawia połączyć się z innymi powiat. związkami komunalnymi województwa Poleskiego w związek międzykomunalny dla celów meljoracji Polesia, oparty na zasadach wyżej wymienionego rozporządzenia pod nazwą: „Związek Meljoracyjny Sejmików Powiatowych Województwa Poleskiego”.

Na tem samym posiedzeniu Sejmik Kosowski uchwalił przystąpienie na członka Spółdzielczej Przetwórci Mięsa w Wólkowicy z warunkiem, że spółdzielnia ta uruchomi jeden punkt odbiorczy na terenie powiatu Kosowskiego.

K o m u n i k a t y

WAŻNE DLA WYCIECZEK.

Ognisko Pracy Oświatowej — Warszawa, ul. Wolńska 44 (tel. 77-53) zmuszone jest wskutek braku dostatecznej ilości lokali zawiadomić wszystkich, którzy chcą uzyskać w Ognisku sypialnie dla wycieczek, iż powinni

możliwie najwcześniej zamawiać lokale (uwzględniona kolejność zgłoszeń).

Największa ilość miejsc dla wycieczek (około 150) będzie w czasie 4 — 11.V r. b. Poza okresem Ognisko będzie mogło pomieścić naraz nie więcej jak 35 osób.

Dojazd do Ogniska do rogu ul. Młynarskiej tramwajami Nr. Nr. 16, 11, 9, 21, 5 i nocnym Nr. 20.

G M I N A W I E J S K A I M I E J S K A

O uprzemysłowienie miasta Siedlec

Zarówno Państwo, jak i ciała samorządowe, widząc zły stan przemysłu polskiego, po rabunkowej gospodarce zaborców, zwracają swe wysiłki w kierunku usunięcia tych dotkliwych braków, jakie wynikają z niedostatecznego uprzemysłowienia kraju.

B. Kongresówka, będąc we władaniu zaborcy, którego polityka zmierzała do jaknajwiększego wyzyskania tarć klasowych, a przez to utrzymania społeczeństwa polskiego w rozbiściu, najwięcej ucierpiała.

Podstawowe i dziś już aktualne postulaty polityki przemysłowej z całą świadomością, przez rząd rosyjski były ignorowane.

Nie starał się rząd zaborczy o stworzenie chociażby minimalnej ilości placówek przemysłowych, by w ten sposób zatrudnić większą ilość obywateli, nie troszczył się o zaspokojenie zasadniczych potrzeb gospodarczych kraju. Skutek tego stanowiska dziś jest aż nadto widoczny.

Miasto nasze, mające już dzisiaj przeszło 40.000 ludności, nie posiada formalnie ani jednego większego przedsiębiorstwa przemysłowego.

Będąc punktem, w którym przecina się większa ilość dróg bitych i żelaznych, łączących go z poszczególnymi miastami Podlasia, oraz ze stolicą, ma wszelkie dane do rozwinięcia handlu i przemysłu. Bliskość wiosek i względna dogodność komunikacji, są temi okolicznościami, które wskazują na kierunek przedsiębiorstw przemysłowych. W pierwszym więc rzędzie, na terenie miasta Siedlec, muszą powstać fabryki, któreby miały za cel przetwarzanie płodów rolnych, w drugim — zakłady produkujące na szerszą skalę maszyny rolnicze. Inne gałęzie przemysłu również mogą być rozwinięte ze względu na to, iż surowiec, w mniejszej lub większej ilości, znajduje się na miejscu.

Projekty tego pokroju zakładów przemysłowych są w opracowaniu Zarządu miasta, który już stworzył parę mniejszych przedsiębiorstw przemysłowych, jak np. betoniarnię i inne. Niedawno powstała huta szklana funkcjonuje dzięki poparciu ze strony władz miejskich.

Brak większych przedsiębiorstw przemysłowych daje się szczególnie dotkliwie odczuć rzeszom ludności ubogiej, która, nie mając pracy, wpada w skrajną nędzę. Wskutek tego na terenie miasta Siedlec jest znaczna

ilość bezrobotnych, którzy mogą być zatrudnieni w okresie robót sezonowych, po upływie zaś takiego okresu, znów następuje powrót do stosunków anormalnych w podaży pracy.

Tendencja do szybkiego rozwoju m. Siedlec pod względem przemysłowym i handlowym, jako naturalny objaw życia gospodarczego miasta o 40.000 ludności, zmusza Zarząd miasta do poważnej akcji budowy i instalacji w mieście tych urządzeń przemysłowo - technicznych, które w miastach zachodnich o wyższej kulturze zwykle poprzedzały rozwój ich pod względem przemysłowym, sanitarno - gospodarczym i handlowym.

Pomijamy narazie tak ważną, jako przejaw kulturalnych potrzeb miasta, instalację wodociągowo - kanalizacyjną, która wymaga drobiazgowych studjów terenu, wszechstronnego opracowania, oraz poważniejszych wkładów pieniężnych, a co z tego wynika, długiego okresu czasu na zrealizowanie.

Zarząd miasta pragnie w roku bieżącym przedsięwziąć budowę piekarni mechanicznej, t. j. obiektu przemysłowego, który da się wykonać w szybkim tempie, przy mniejszych stosunkowo wkładach pieniężnych i który ma pierwszorzędne znaczenie w dziedzinie higieny i aprowizacji każdego kulturalnego miasta.

Cały szereg drobnych piekarni, które w obecnej chwili zaopatrują miasto w pieczywo, i które są w przeważającej ilości nieodpowiednio urządzone i prowadzone, niekiedy niemożliwe do skontrolowania pod względem sanitarnym, winien być jaknajrychlej zlikwidowany przy najmniej w głównej dzielnicy miasta.

Należy jeszcze nadmienić, iż pomijając aktualność budowy piekarni mechanicznej, jako żywotną potrzebę dla kulturalnego rozwoju miasta, jest to obiekt dobrze rentujący się i dający sam przez się dostateczną gwarancję należytego zabezpieczenia kapitału.

Chcąc więc przynajmniej częściowo usunąć zasadnicze braki naszego miasta, Zarząd miasta postanowił w najbliższym czasie uruchomić szereg innych zakładów przemysłowych, bądź to na własną rękę, bądź przy pomocy kapitału prywatnego, uważając podobną politykę za *conditio sine qua non* rozwoju gospodarczego miasta.

M. Grabowski.

Z GMIN

O DZIAŁALNOŚCI OBECNEJ RADY GMINNEJ GMINY GRABÓW n/WISŁĄ POW. KOZIENICKIEGO. W dniu 28 czerwca 1927 r. dokonano wyborów rady gminnej, w skład której weszli: pp. Marjan Jagmin, Jan Gładysz, Stanisław Michalski, Franciszek Bienias, Jan Kusio, Władysław Mazur, Franciszek Mita, Józef Turski, Józef Suchecki, Jakób Kustra, Piotr Mroczek i Stanisław Michalik.

Obowiązki wójta przy obecnej radzie gminnej pełni p. Józef Turski, zaś obowiązki sekretarza p. Józef Świdzki.

W dniu 6 sierpnia 1927 r. odbyło się pierwsze posiedzenie, na którym uchwalono stałe terminy posiedzeń rady, które odbywają się dwa razy w miesiącu w piątki po 1 i 15-tym. Postanowiono prenumerować po 6 egzemplarzy „Samorządu” i „Głosu gminy wiejskiej” dla członków rady, by mieli możliwość zapoznania się

Rada Gminna gm. Grabów n/Wisła przed nowowzniesionym pomnikiem ku uczczeniu dziesięciolecia Niepodległości Polski.

z dziedziną samorządu. Przystępując do pracy, rada gminna zainteresowała się przede wszystkim złym stanem dróg w gminie. Przekonała się, że ludność niedbale wykonuje roboty przy reparaacji dróg sposobem szarwarkowym, oraz, że sposób odbywania świadczeń drogowych w naturze jest w wysokim stopniu niesprawiedliwy i krzywdzący przeważnie uboższych mieszkańców gminy. To też przy uchwalaniu budżetu na rok 1928/29 postanowiła zamienić odbywanie świadczeń szarwarkowych w naturze na pieniądze. W statucie zamiany tych świadczeń na rok 1928/29 wniesiono 14,400 złotych i za tę sumę wyreperowano gruntownie 15 klm. drogi, pobudowany został 1 most duży betonowy i 30 mostków z rur betonowych. By zaś podnieść estetyczny wygląd kraju i stworzyć źródło dochodu, rada postanowiła rokrocznie wysadzić dwa klm. drogi drzewkami owocowymi. W roku 1928 z oszczędności osiągniętych z budżetu 1927/28 r. oraz z kredytu przewidzianego w budżecie na rok 1928/29 wysadzono już 4 klm. drogi. W roku bieżącym wniesiono do budżetu na utrzymanie dróg i zadrzewienie 20,000 złotych. Za powyż-

szą sumę postanowiono wysadzić 2 klm. drzewkami owocowymi, wybrukować $\frac{1}{4}$ klm. drogi prowadzącej od Zwolenia do Łagowa, około folwarku Grabów n/Wisła, gdzie ludność przez cały szereg lat, przeważnie wiosną i jesienią, topi się w błocie, niszczy uprzęż i konie, — oraz wykończyć reperację dróg pozostałych.

Jednocześnie, mając na uwadze przyszły rozwój jedwabnictwa, rada postanowiła drogi prowadzące przez wioski wysadzić drzewkami morwowymi. Widząc zaniedbany stan rolnictwa w gminie, postanowiła w miarę możliwości starać się o przyjsię ludności z pomocą, w celu zwiększenia wydajności gruntu przynajmniej o jeden metr zboża z morga. Dążąc do zrealizowania powyższego zadania, zorganizowała spółkę maszynową przy radzie gminnej, by umożliwić rolnikom nabywanie potrzebnych narzędzi rolniczych na warunkach kredytowych. Założyła na terenie gminy trzy stacje czyszczenia zboża. Sprowadza na warunkach kredytowych węgiel dla ludności gminy. Propaguje stosowanie nawozów sztucznych. Wiele innych poczynań przedsięwzięła w kierunku podniesienia rolnictwa i przeprowadzenia w całej gminie meljoracji gruntów, założenia kasy gminnej pożyczkowo - oszczędnościowej, zawiązania koła ubezpieczeń wzajemnych żywego inwentarza, założenia biblioteki gminnej, oraz w sprawie wysyłania na koszt gminy uczni do szkół rolniczych. Wszystkie te uchwały nie zostały dotychczas zrealizowane, a to bądź wskutek braku zrozumienia wśród społeczeństwa, bądź też z braku środków finansowych gminy.

Chcąc zapobiedz szerzeniu się różnych chorób na terenie gminy, oraz by umożliwić leczenie się niezamożnym, rada gminna zaangażowała lekarza, który raz w tygodniu od godziny 10-ej do 12-ej, za wynagrodzeniem 100 zł. miesięcznie z funduszy gminnych udziela porad ludności gminy tutejszej. Porady udzielane są niezamożnym bezpłatnie, zaś od zamożniejszych pobiera się minimalną opłatę w wysokości 1 złotego.

Należy przyznać, że rada gminna dba również o pracowników gminnych: postanowiła wysłać na IV-ty kurs Studium Administracji Komunalnej pomocnika sekretarza p. Ignacego Piwowarskiego, który wspomniany kurs ukończył, zaś po jego powrocie wysłano na V-ty kurs drugiego pomocnika p. Juliana Bolesławskiego. By umożliwić im odbycie wspomnianego kursu, udzieliła każdemu z nich choć skromnych zapomóg i pożyczek zwrotnych.

W dniu 11 listopada 1928 r. zebrała się rada gminna w Urzędzie gminnym w celu uczczenia 10-cio letniej rocznicy odzyskania Niepodległości Państwa Polskiego. Posiedzenie zagałę przewodniczący wójt gminy Józef Turski. Na wstępie odczytano odezwę Powiatowego Komitetu obchodu święta Niepodległości Polski, oraz pismo Starostwa Kozienickiego w sprawie składania ofiar na budowę sal pamiątkowych w szpitalu powiatowym w Kozienicach. Odczytane pisma przyjęto do wiadomości i postanowiono odpowiednią sumę na powyższy cel wstawić do zasadniczego budżetu na rok 1929/30. Następnie członek rady p. Marjan Jagmin w krótkich słowach zobrazował stan obecny Rze-

czypospolitej Polskiej, zaznaczając, że kraj nasz jest krajem rolniczym. Podkreślił, że jedynie podniesienie rolnictwa i zwiększenie wydajności gruntu może zapewnić dobrobyt w kraju i handlowy bilans Państwa stworzy aktywnym. W dalszym ciągu swego referatu zachęcał wszystkich członków rady do wytrwałej pracy dla dobra gminy, a w szczególności zajęcia się sprawą podniesienia rolnictwa, rzucając hasło „Starajmy się wszyscy, nie szczędząc trudów, aby w naszej gminie zwiększyć wydajność roli przynajmniej o 1 metr zboża z morga”.

Członek rady p. Franciszek Bienias w imieniu rady gminnej wyraził p. Jagminowi gorące podziękowanie za jego współpracę i światłe wskazówki. Później rada gminna wraz z zebraną publicznością i ochotniczymi strażami ogniowymi ze wsi Zamość i Zielonka Nowa, oraz z młodzieżą szkolną w Grabowie n/W. udała się do nowowniesionego przez radę gminną pomnika na pamiątkę 10-cio lecia odzyskania Niepodległości Polski, obsadzonego 4-ma „Drzewkami Wolności”. Zaproszony ks. Wojtaśkiewicz z miejscowej parafji Zwolen, dokonał poświęcenia pomnika i wygłosił okazyjne przemówienie. W dalszym ciągu przemawiał do zebranych członek rady p. Marjan Jagmin, wznosząc okrzyk „Niech żyje Odrodzona Rzeczpospolita Polska”. Następnie udali się wszyscy na skrzyżowanie dróg w Grabowie n/W., gdzie ksiądz poświęcił pamiątkową lipę, posadzoną przez młodzież szkolną szkoły powszechnej w Grabowie n/W. Działka szkolna odśpiewała kilka piosenek; uroczystość zakończono odśpiewaniem hymnu narodowego.

Z M. DRUSKIENIKI. Budżet Druskienik na r. 1929/1930, który jest pierwszym budżetem po nadaniu Druskienikom praw uzdrowiska, przewiduje 176.000 zł. we wpływach i zł. 155.000 w wydatkach. Jednocześnie z

zatwierdzeniem tego budżetu, wojewoda zatwierdził takse kuracyjną, opłaty od przedsiębiorstw i t. d., znacznie obniżone w porównaniu z dotychczasowymi.

WYBORY DO RADY MIEJSKIEJ W WOŁOMINIE. W dn. 14.IV. r. b. odbyły się wybory do Rady Miejskiej w Wołominie.

Według niepotwierdzonych jeszcze wiadomości, wynik wyborów jest następujący:

P. P. S. — 7 mandatów.

Stronictwa narodowe — 5 mandatów.

B. B. — 3 mandaty.

B. B. S. — 2 mandaty.

Resztę mandatów otrzymały 3 listy żydowskie i „Bezpartyjne zrzeszenie walki z nadużyciami” (2 mandaty).

PRZED URUCHOMIENIEM MIEJSKIEJ KASY OSZCZĘDNOŚCIOWEJ W WILNIE. W dn. 19.IV. r. b. odbyło się posiedzenie rady komunalnej kasy oszczędnościowej. Na posiedzeniu zatwierdzono preliminarz budżetowy kasy na rok 1929/30. Budżet kasy w dziale wydatków zamyka się cyfrą 58.000 zł. Dochody obliczane są na sumę 60.000 zł.

Z kolei debatowano nad sprawą uchwalenia stopy procentowej. W konkluzji zdecydowano stosować następujące normy procentowe dla wkładów oszczędnościowych od 7 do 9 proc.; dla wkładów czekowych 6 — 9 proc. i przy udzielaniu pożyczek 12 proc.

KROWIANKA OSPA OCHRONNA

Daniłowiczowska 8, Warszawa. Telefon 528.

Inst. D-ra TCHÓRZNICKIEGO

Wiadomości gospodarcze

ILE POŻYCZEK OTRZYMAŁI POGORZELCY W LUTYM.

W lutym wpłynęło do Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych — 79 podań o udzielenie pożyczek ulgowych z powodu pożarów, na dzień 1-go marca zaś ogólna liczba zgłoszeń — wynosiła łącznie 348 podań.

Z liczby tej uwzględniono do marca — 247 podań, udzielając ogółem 323.150 zł. pożyczek ulgowych. Z sumy tej — 307 tys. przypada na gospodarstwa wiejskie, a zaledwie 15 tys. — dla właścicieli miejskich (Arol).

POZYTECZNA PLACÓWKA — UTWORZENIE SPÓLDZIELNI HODOWLI DROBIU.

Na Pomorzu utworzona została Spółdzielnia p. t. „Drób Tucholski”, z inicjatywy miejscowych czynników samorządowych i rolniczych. Postawiła ona sobie za zadanie przedewszystkiem hodować, a następnie dostarczać rolnikom odpowiedni materiał hodowlany rasowy, a następnie tuczenie i zbyt drobiu zarówno w stanie żywym, jak i bitym. Pracę swą znacznie spółdzielnia od należytego zorganizowania zbytu jaj w pow. tucholskim i okolicznych. W przyszłości projektowane jest wybudowanie rzeźni i chłodni dla celów eksportowych.

Nowej placówce należy życzyć szybkiego rozwoju i realizacji jej zamierzeń, równocześnie zaś można mieć nadzieję, że i inne ośrodki zachęczone tym przykładem — tworzyć będą podobne instytucje hodowlane. (Arol).

KURSY WALUT.

(notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 25. IV. 1929).

1 dol. St. Zjedn. = 8,88 — 8,92 zł.

100 frank. szwajc. = 172,13 — 171,27 zł.

1 funt szterl. = 43,34 — 43,18 zł.

100 frank. franc. = 34,95 — 34,78 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franco stacja załadowania).

W dn. 25. IV. 1929 r.: Warszawa:

Zyto 35 — 35,25 zł.

Pszenica 50 — 50,50 zł.

Jęczmień 36,25 — 34,50 zł.

Owies 36 — 36,5 zł.

NABIAŁ.

W dn. 17. IV. 1929 r.: Warszawa:

Mleko niezbierane: Cena za 1 litr mleka w hurcie 0,38 zł.

Masło: za 1 kg. w detalu: wyborowe luksusowe 6,00 zł. mleczarskie deserowe II gat. 5,40 zł.; mleczarskie solone 5,60 zł. osetkowe 4,8 zł.

Ceny masła w hurcie rozumieją się o 15% mniej cen detalicznych.

Jaja świeże za skrzynię (24 kopy) 185 — 210 zł.

Jaja świeże za sztukę 0,16 zł.

PROSPERY I OFERTY

Dwuletnia Gwarancja.Mocna Konstrukcja.Dogodne Warunki.

Najbardziej udoskonalona amerykańska maszyna do pisania

ROYAL

Szczył nowoczesnej techniki amerykańskiej.

Zażądaj bezpłatnej i nieobowiązującej do kupna demonstracji.

Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe „PACIFIC” Sp. Akc.

Al. Jerozolimskie 25. WARSZAWA. Tel. 117-80 i 80-37.

Poradnik samorządowy

1. *Pytanie:* Burmistrz m. Sk. zapytuje:

1) czy burmistrz, otrzymując wyrok sądowy od osoby prywatnej do wykonania, może pobierać za swe czynności koszty egzekucyjne dla siebie wyłącznie, a nie dla Kasy miejskiej i w jakiej normie,

2) czy wszystkie ulice, oprócz rynku i placów miejskich, — winny być zamiatane przez magistrat, czy też każdy właściciel domu lub nieruchomości odpowiedzialnym jest za utrzymanie w porządku tej części do połowy ulicy, która jest naprzeciwko posesji każdego właściciela.

Odpowiedź: ad 1) Wykonywanie wyroków sądowych organom gminy (magistratowi) zlecać mogą tylko władze sądowe (art. 59 rozp. Prez. Rzpl. z dn. 22.III 1928 r., Dz. Ust. Nr. 36, poz. 342); osoby prywatne z tytułami wykonawczymi zwracać się powinny do komorników. Wynagrodzenie za wykonywanie wyroków przez organa gminne należy się kasie gminnej.

ad 2) Stosownie do art. 10 ustawy z dn. 7.X 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. Ust. Nr. 89, poz. 656), który to art. nie doznał zmiany w uzupełniającej wymienioną ustawę rozporządzeniu Prez. Rzpl. z dn. 14.II 1928 r. (Dz. Ust. Nr. 18, poz. 151), na odcinkach dróg publicznych o twardej nawierzchni, przechodzących przez miasta, miasteczka, osady i wsie o zwartem zabudowaniu, zarządy gminne są obowiązane do oczyszczania tych dróg z kurzu i błota i usuwania zgarniętego materiału, przyczem mogą obowiązek ten nałożyć na właścicieli przyległych nieruchomości.

2. *Pytanie:* Urząd gm. Poświętne zapytuje:

1) czy z bezpłatnej podwoły wóczas, gdy gmina utrzymuje płatną stójkę, może korzystać: sekwestrator skarbowy, urzędnik akcyzy, wywiadowca policji, felczer przy szczepieniu ospy i t. p., jeśli zaś mają płacić — jakie są normy opłat.

2) czy względem opornych płatników składki gminnej może być zastosowany art. 2 ustawy z dn. 31.VII 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 73, poz. 721), czy też podstawę poboru kar za zwłokę dać może jedynie uchwała rady gminnej,

3) co ma uczynić wójt, gdy ma do ściągnięcia grzywny z około 1000 wyroków sądowych, wydanych na podstawie protokołów Pol. Państw., nie ma pomocy ze strony Policji, rada gminna nie godzi się na przyjęcie se-

kwestratora, a władze nadzorcze i sąd pokoju przynajmniej wykonanie wyroków, czyniąc wójta odpowiedzialnym za ich wykonanie.

Odpowiedź: ad 1) Należy przedewszystkiem zauważyć, że niema podwół bezpłatnych. Podstawą instytucji podwół jest brak stałej komunikacji do miejscowości, do której dany funkcjonariusz w sprawach służbowych się udaje i trudno mu po cenach przeciętnych nająć furmankę; z tego jednak wynika, że tę przeciętną cenę za podwół trzeba zapłacić, przyczem wysokość opłaty zależy od warunków lokalnych.

Komu na terenie b. Kongr. należy się podwóla, wyliczono na str. 246 i 247 książki p. t. „Skarbowość Samorządu Terytorjalnego w Polsce”; z wylczenia tego wynika, że nie należy się ona wszystkim funkcjonariuszom; wyliczonym w pytaniu.

ad 2) Jeżeli przez „składkę gminną” rozumieć należy gminny podatek wyrównawczy (składka gminna zniesiona została w 1913 r. ustawą o tymcz. ureg. fin. kom.), to do zaległości w jej uiszczeniu gmina nietylko może, ale musi stosować wymienioną w pytaniu ustawę; wynika to z art. 2 rozp. Prez. Rzpl. z dn. 17.V 1927 r. (Dz. Ust. Nr. 46, poz. 401)..

ad 3) Art. 59 rozp. Prez. Rzpl. z dn. 22.III 1928 r. (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 342) wkłada na gminę obowiązek wykonywania wyroków sądowych, za co gmina otrzymuje wynagrodzenie, określone w rozp. Min. Sprawiedliwości z dn. 21.II 1929 r. (Dz. Ust. Nr. 14, poz. 121). Wynagrodzenie to, wpływające do kasy gminnej, z pewnością pozwoli gminie na zaangażowanie egzekutora.

3. *Pytanie:* Urząd gm. Smorgonie zapytuje:

kto ma prawo pobierać podatek wyrównawczy od gruntów, położonych na terenie gminy Smorgonie, i według planów figurujących, jako należące do tejże gminy, jeśli Urząd Skarbowy grunty te zalicza do innej gminy, wysyła nakazy płatnicze do tej innej gminy i gmina ta na swoją rzecz wymierza i pobiera podatek wyrównawczy.

Odpowiedź: Z pytania należy wnioskować, że Urząd Skarbowy grunty, należące do gminy Smorgonie, zalicza do innej gminy i w tej innej gminie wymierza od nich państwowy podatek gruntowy, a ta okoliczność daje tejże gminie podstawę również do poboru z tych gruntów gminnego podatku wyrównawczego. Wobec tego

gmina Smorgonie powinna zwrócić się z odpowiednim wyjaśnieniem do Urzędu Skarbowego i dołączając odpisy planów, żądać zaliczenia omawianych gruntów do gminy Smorgonie i wymierzenia od nich dodatku komunalnego do podatku gruntowego na rzecz gminy Smorgonie. Uwzględnienie tego żądania da również podstawę gminie Smorgonie do wymiaru od tych gruntów na swoją rzecz podatku wyrównawczego.

4. *Pytanie:* Jeden z pracowników gminnych w b. Kongresówce zapytuje:

1) czy sołtys obowiązany jest osobiście doręczyć mieszkańcowi swego sołectwa (bezpośrednio do niego kierowane) pismo zarządu 3-ch klasowej szkoły powszechnej, w sprawie zawiadomienia rodziców o postępie w nauce dziecka, skoro ojciec danego dziecka mieszka zaledwie o parę metrów od siedziby zarządu i nawet samej szkoły.

2) czy każdy mieszkaniec gminy ma prawo żądać okazania mu dla wglądu księgi protokołów rady gminnej?

Odpowiedź: 1) Niema przepisu, któryby na urząd gminny względnie sołtysa nakładał obowiązek doręczania rodzicom dzieci szkolnych zawiadomień o postępie dzieci w nauce; praktyka w tym względzie jest taka, że

szkoła wydaje te zawiadomienia rodzicom za pośrednictwem dzieci albo też za pośrednictwem dzieci wzywa rodziców do odbioru tych zawiadomień.

2) W myśl art. 10 dekretu o utworzeniu rad gminnych z dn. 27.XI 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 18, poz. 48) „wszystkie uchwały rady gminnej wpisuje się do specjalnej księgi protokołów, która jest dostępna dla każdego mieszkańca gminy”.

H. i P.

Wydział Powiatowy Sejmiku Rawskiego

o g ł a s z a

KONKURS

na stanowisko 2-ch lekarzy weterynarii z siedzibą w Nowem-Mieście nad Pilicą i Białej Rawskiej z poborami 200 zł. od Sejmiku i 200 zł. od magistratów. Obowiązki: prowadzenie poradni Sejmikowej; nadzór nad rzeźnią i targowicą; wolna praktyka poza godzinami urzędowemi.

Kandydaci winni złożyć:

- 1) podanie z powołaniem się na referencje;
- 2) własnoręcznie napisany życiorys;
- 3) nieprzekroczony wiek 50 lat;
- 4) posada prowizoryczna na przeciąg 3-ch miesięcy, poczem zostanie zawarty dłuższy kontrakt.

Posada do objęcia z dniem 1 maja r. b.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta

Wł. Rozmarynowski

INŻYNIER ELEKTRO-MECHANIK

w średnim wieku, z kilkunastoletnią praktyką przy budowie i eksploatacji szeregu elektrowni, oraz praktyką warsztatową — poszukuje odpowiedniego stanowiska, ew. przystąpi z kapitałem do spółki.

Laskawe zapytania proszę kierować do
Urzędu Poczтового Dęblin — Twierdza dla „Inżyniera M. L.”

Wydawca: „Samorząd”. Spółka Wydawnicza.

Redaktor odp. Roman Grochowaki.

KRAJOWE TOWARZYSTWO MELJORACYJNE Sp. Akc. ZARZĄD I CENTRALNE BIURO TECHNICZNE:

Warszawa, ul. Kopernika 30. Tel. centr. 58-04, 158-39, 158-01; dyr. 58-07, 506-36.

Skrót teleg. Warszawa — Meljoracje.

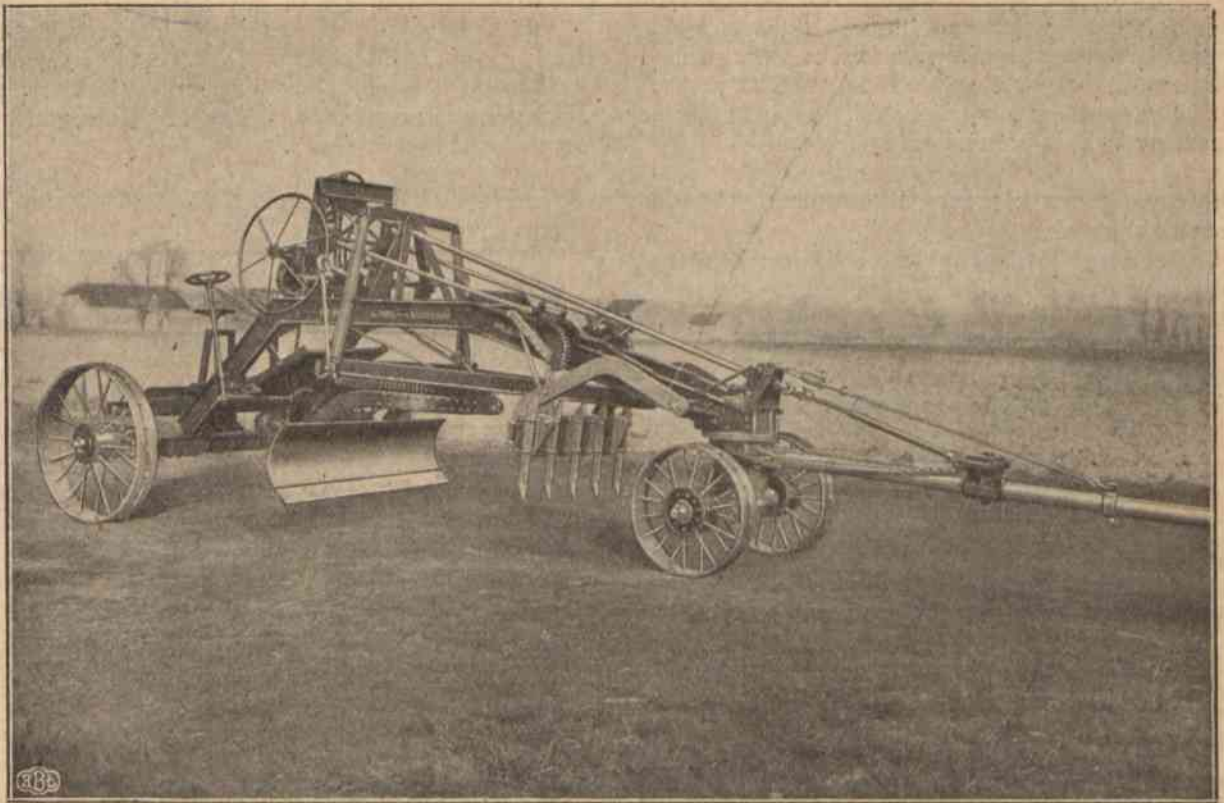
Oddziały: Toruń, Kalisz, Włocławek, Łęczycza, Radom, Częstochowa, Wilno, Piotrków, Płock, Brześć n/B.

Institucja o charakterze społecznym, powstała w 1905 r., współpracująca nad szerzeniem meljoracji z instytucjami państwowymi, samorządowymi i organizacjami rolniczymi — ukwalifikowana przez Ministerstwo Rolnictwa.

Ekspertyzy, projekty generalne dla wydziałów powiatowych i spółek wodnych, projekty szczegółowe oraz nadzór techniczny i kontrola nad wykonaniem wszelkich przedsięwzięć meljoracyjnych.

Meljoracje rolne (osuszanie, nawadnianie, zraszanie), meljoracje podstawowe (regulacja rzek, kanały), budowa stawów, zakłady wodne, technika sanitarna, budowa dróg, budowle wiejskie oraz pomiary dla celów parcelacji, scalania i t. p.

Kredyty długoterminowe i krótkoterminowe na sporządzanie projektów i wykonanie robót — w szerokich rozmiarach.

MASZYNY DO BUDOWY DRÓG

Krajowej produkcji fabryki K. Thiel, Z. Krotkiewski i S-ka
w Pabjanicach

NA DOGODNYCH WARUNKACH KREDYTOWYCH

DOSTARCZA:

ZRZESZENIE SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH,

WARSZAWA, UL. DOBRA № 28.

Wydział Powiatowy Sejmiku Działnińskiego w Głębokiem

ogłasza

KONKURS

na stanowisko Kierownika Ośrodka Zdrowia w Głębokiem.

Do stanowiska tego przywiązane są pobory w/g VII (siódmej) grupy uposażenia urzędników państwowych.

Ubiegający się o wspomniane wyżej stanowisko zechcą nadesłać do Wydziału Powiatowego w Głębokiem w terminie do dnia 10 maja r. b. podania z dołączeniem następujących dokumentów:

- 1) dyplom lekarski,
- 2) zezwolenie na praktykę lekarską,
- 3) dowód stwierdzający obywatelstwo polskie,
- 4) własnoręcznie napisany życiorys.

Pożądana kilkoletnia praktyka lekarska i znajomość prowadzenia zakładów sanitarnych (szpitali, przychodni, ośrodka zdrowia).

Posada do objęcia zaraz.

(—) *M. Jankowski*

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta

Wydział Powiatowy w Sarnach

ogłasza **KONKURS**

na stanowiska 1) lekarza roentgologa, kierownika ośrodka zdrowia w Sarnach, z poborami w/g VII stopnia służbowego, 2) powiatowego komunalnego lekarza weterynaryjnego z wynagrodzeniem w/g VII stopnia służbowego i 3) dwóch techników meljoracyjnych z uposażeniem w/g VIII stopnia służbowego.

Lekarzom dozwolona jest wolna praktyka poza godzinami urzędowymi, nadto kierownik ośrodka zdrowia może za dodat. wynagrodzeniem objąć również stanowisko lekarza miejskiego w Sarnach.

Wszystkie posady do objęcia od zaraz.

Warunki przyjęcia:

1) obywatelstwo polskie, 2) ukończone studia zawodowe i 3) odpowiednia praktyka.

Podania z powołaniem się na referencje znanych osób nadsyłać należy wraz z dokumentami i życiorysem do biura Wydziału Powiatowego w terminie do dnia 20.V 1929 r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału
Starosta Powiatowy (—) *J. Kozłowski.*

**MAGISTRAT MIASTA WŁODAWY
Województwa Lubelskiego**

ogłasza

KONKURS

na stanowisko miejskiego lekarza weterynarii z uposażeniem według VIII-ej grupy płac urzędników państwowych z 15% dodatkiem komunalnym.

Warunki:

- 1) obywatelstwo polskie,
- 2) ukończenie studiów lekarsko-weterynaryjnych,
- 3) kilkuletnia praktyka, możliwie lekarza miejskiego.

Oferty wraz z odpisami świadectw i życiorysem należy nadsyłać do Magistratu m. Włodawy do dnia 15 maja 1929 r.

Posada do objęcia od 19 czerwca r. b.

Sekretarz
w/z *A. Gruber*

Burmistrz
Aleksander Ber

Wydział Rady Powiatowej w Brzozowie

ogłasza

KONKURS

na posadę instruktora rolnego przy Wydziale Powiatowym w Brzozowie z poborami w/g VIII stopnia służbowego urzędników państwowych szczebla „A”.

Warunki:

- 1) obywatelstwo polskie,
- 2) studia rolnicze wyższe lub conajmniej średnie,
- 3) praktyka zawodowa,
- 4) nieprzekroczony 30-ty rok życia.

Podania z własnoręcznie napisanym życiorysem, odpisami świadectw szkolnych, odbytej praktyki, należy przedkładać do dnia 15 czerwca 1929 r. do Wydziału powiatowego w Brzozowie.

Posada do objęcia od dnia 1 lipca 1929 r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący
Tymczasowego Zarządu Powiatowego
Aleksander Ulm. wr.
Starosta

Wydział Powiatowy Sejmiku Suwalskiego

ogłasza

KONKURS

na stanowisko rejonowego instruktora rolnego.

Wynagrodzenie w zależności od posiadanych kwalifikacji według VIII — VII stopnia służbowego z 15% dodatkiem komunalnym, diety i koń do rozjazdów.

Od kandydatów wymagane są następujące dokumenty, względnie uwierzytelnione odpisy.

- 1) Dowód ukończenia wyższych, lub średnich studjów rolniczych,
- 2) Dowód obywatelstwa Państwa Polskiego.
- 3) Świadectwa pracy instruktorskiej, społeczno-rolniczej wraz z opinjami organizacji rolniczych.

Podania nieuwzględnione poostaną bez odpowiedzi.

Zgłaszać oferty należy pod adresem Wydziału Powiatowego w Suwałkach.

Stanowisko do objęcia od zaraz.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Starosta

(—) *O. Malinowski.*

**Wydział Powiatowy powiatu morskiego
w Wejherowie**

ogłasza

KONKURS

na stanowisko Budowniczego Powiatowego
(architekta powiatowego).

Warunki:

- 1) Nieprzekroczony wiek 40 lat,
- 2) ukończone studia wyższe,
- 3) obywatelstwo polskie,
- 4) praktyka z budowy i konserwacji dróg bitych.

Do posady przywiązane są pobory według grupy VII plac funkcjonariuszów państwowych i 15% dodatku komunalnego.

Podanie z uwierzytelnionymi odpisami świadectw oraz własnoręcznie pisanym życiorysem należy składać do Wydziału Powiatowego w Wejherowie do dnia 15 maja 1929 r.

Posada do objęcia od zaraz.

Starosta Morski:

Lipski.

Wydział Powiatowy w Grodnie

ogłasza

KONKURS

na 5 stanowisk lekarzy medycyny w pow. Grodzieńskim, a mianowicie; w Grodnie, Wielkiej Brzostowicy, Jeziorach, Indurze i Mostach.

Do każdego z tych stanowisk przywiązane są pobory w/g grupy VIII szczebel a plac urzędników państwowych z prawem wolnej praktyki. Możliwa jest współpraca z Kasą Chorych za osobnym wynagrodzeniem.

Warunki przyjęcia:

- 1) obywatelstwo polskie,
- 2) ukończone studia,
- 3) prawo praktyki.

Należycie udokumentowane podania wraz z życiorysem wnosić należy do Wydziału Powiatowego w Grodnie w terminie do dnia 1 maja 1929 roku.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

(—) *Robakiewicz*

Starosta:

Wydział powiatowy Tymczasowego Zarządu powiatowego w Samborze

ogłasza **KONKURS**

na posadę instruktora rolnego.

Ubiegający się o posadę winien przedłożyć:

- 1) odpis metryki chrztu,
- 2) własnoręcznie napisany życiorys,
- 3) odpisy świadectw z ukończonych wyższych lub średnich studjów rolniczych i odbytej praktyki rolniczej (ewentualne świadectwa odbytej praktyki hodowlanej).

Wynagrodzenie miesięczne wedle umowy zależnie od kwalifikacji, nadto przy wyjazdach służbowych zwrot kosztów podróży, oraz dyjet.

Termin wnoszenia podań upływa z dniem 15-go maja 1929 r.

Posada do objęcia od 1 czerwca 1929 r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi; załączników nie zwraca się.

Oferty zgłaszać należy pod adresem: Wydział Powiatowy w Samborze.

Kierownik Tymczasowego Zarządu Powiatowego

Starosta

Kazimierz Lenczewski w. r.

Wydział Powiat. w Kamieniu - Koszyskim

ogłasza

KONKURS

na stanowisko pisarza gminnego w jednej z gmin powiatu z uposażeniem w/g IX — VIII grupy plac urzędników państwowych z 15% dodatkiem komunalnym, mieszkaniem 3-ch pokojowym, opalem i światłem.

Od kandydatów wymagane jest:

- 1) wykształcenie z 6-ciu klas szkoły średniej,
- 2) nieprzekroczony 40 rok życia,
- 3) conajmniej trzyletnia praktyka na stanowisku pisarza gminnego.

Oferty wraz z życiorysem oraz odpisami świadectw szkolnych i odbytej praktyki należy składać do Wydziału Powiatowego w Kamieniu-Koszyrskim w terminie do dnia 15 maja b. r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Pow.
Starosta (—) *Skrzyński.*

Wydział Powiatowy w Garwolinie

ogłasza

KONKURS

na stanowisko sekretarza Sejmiku.

Kandydaci, którzy zechcą się ubiegać o wymienione stanowisko, winni dołączyć do podania:

- a) życiorys łącznie z szczegółowym przebiegiem pracy,
- b) świadectwo ukończenia szkoły średniej i dowód ukończenia Studiów Prawniczych lub Studium Administracji Komunalnej,
- c) dowód conajmniej 3-letniej pracy samorządowej,
- d) dowód obywatelstwa polskiego,
- e) metrykę urodzenia (reflektanci z przekroczonym 45 rokiem życia nie będą brani pod uwagę).

Uposażenie według VII st. sł. pracowników państwowych oraz 15% dodatek komunalny.

Termin składania podań do 10 maja r. b.
Posada do objęcia od 15 maja r. b.

Wydział Powiat. Sejmiku Kobryńskiego

ogłasza

KONKURS

na stanowisko rejonowego lekarza weterynarii z siedzibą w m. Żabince z poborami według VII st. sł. względnie VIII z 25% dodatkiem komunalnym.

Wymagane warunki:

- 1) Obywatelstwo Polskie,
- 2) własnoręcznie napisany życiorys,
- 3) odpis dyplomu,
- 4) odpisy świadectw z odbytej praktyki.

Posada do objęcia od zaraz.

Podania składać należy do Biura Wydziału Powiatowego w Kobryniu do dnia 1.V. 1929 r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta (—) *J. Sarnecki.*

Wydział Powiat. Sejmiku Kobryńskiego

ogłasza

KONKURS

na stanowisko powiatowego referenta rolnego z uposażeniem w/g VIII st. sł. względnie VII z 25% dodatkiem komunalnym.

Wymagane warunki:

- 1) Obywatelstwo Polskie,
- 2) własnoręcznie napisany życiorys,
- 3) odpis dyplomu,
- 4) odpisy świadectw z odbytej praktyki.

Posada do objęcia od zaraz.

Podania składać należy do Biura Wydziału Powiatowego w Kobryniu do dn. 1.V 1929 r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta (—) *J. Sarnecki.*

czas. 13458/11/17

WSZELKIE UPRAWNIENIA KREDYTOWE.

INŻ. JAN HOLNICKI SZULC MELJORACJE, WODOCIĄGI, KANALIZACJA.

WARSZAWA, ŻOLIBÓRZ ul. KOZIETULSKIEGO (d. wł.) TEL. 102-01.

Czytelnicy! Przy zakupach i zamówieniach powołujcie się na ogłoszenia, umieszczone w „Samorządzie”.

Żądajcie wszędzie najtrwalszej i najtańszej ognioodpornej

PAPY DACHOWEJ

„GOSPODARZ”

Każdemu, kto poda nam swój adres i nadesłane markę pocztową za 10 groszy, wysyłamy bezpłatnie ilustrowaną broszurę

JAK KRYĆ DACHY

Fabryka papy „Gospodarz” **W SIERADZU**

Otrzymaliśmy szereg odznaczeń na wystawach krajowych.

BACZNOŚĆ—ROLNICY

JUŻ TERAZ WIEDZIEĆ KAŻDY MUSI że ziarno siewne doczyszczony na oryginalnych trieurach HEID'A wydaje najwyższy plon.

TRIEURY HEID'A dla żyta i pszenicy:

klasy	I	Nr.	la	o wydajności	na godz.	120 kg.	po Zi.	420.—
”	I	1	”	”	”	180	”	525.—
”	J	2	”	”	”	340	”	580.—
”	V	1a	”	”	”	80	”	690.—
”	V	1	”	”	”	120	”	825.—
”	V	2	”	”	”	225	”	1.025.—
”	V	3	”	”	”	330	”	1.295.—
”	XV	3	”	”	”	330	”	1.075.—
”	XV	4	”	”	”	450	”	1.265.—

Cylindry wymienne do owsa i jęczmienia do tychże trieurów oraz nowoczesne instalacje dla selekcjonowania zboża dostarczają za gotówkę i na spłaty ratami:

CENTRALA HANDLOWA SPÓŁDZIELNI POLSKICH,
W WARSZAWIE ul. JASNA № 8, TEL. 217-51 i 429-81
oraz SPÓŁDZIELNIE ROLNICZO-HANDLOWE zrzeszone w Związku Spółdzielni Polskich w Warszawie.

Instytucjom komunalnym, Spółdzielniom i odsprzedawcom specjalne rabaty. Zakładając spółki maszynowe — żądajcie ofert.

WAPNO budowlane marmur., rolne mielone, hydrauliczne. Cement portland. Szamoty Klepacki. Kregi generatorowe. Płyty piekarskie. Cegła wszelka. Ruberoid i papa. Cegła ogniotrwała. Lepnik „Duroxyl” izolac. asfaltowy do posadzki na zimno. Gips. Dachówka. Eternit. Maty i trzcina. Karbolineum. Środek przeciw wilgoci „Amalgol” i „Volubit”. Posadzki wszelkie. Siatki druciane i jednolite. Wszelkie materiały budowlane z fabryk reprezent. lub ze składów własnych

ANTONI KRYSIŃSKI, Warszawa, Jerozol. 95. Tel. 5-97.

POLECA

Inż. JAN PĘDZICH, Warszawa, Zielna Nr. 30

Tel. 108.70. — Konto P. K. O. 60.023.

Adres dla depezy: MARPĘDZICH, WARSZAWA.

CENTRALA HANDLOWA SPÓŁDZIELNI POLSKICH

w Warszawie, ul. Jasna № 8.

telefony 217-51 i 429-81, konto przekazowe w P. K. O. № 16455.

P O L E C A

ROWERY

marki „CEHASPOL” solidnej budowy, wytrzymałe na bezdroża,
męskie szosowe po Zi. 320.—
damskie Zi. 330.—

dla p. Urzędników i Pracowników Instytucji Komunalnych i Samorządowych ze spłatami na raty miesięcznie po Zi. 25.— za poręczeniem Instytucji Komunalnej, względnie Władz Przełożonych po wpłaceniu zadatku po Zi. 100.— na rower.